O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI
INV.№ 20 10 0'0

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

2000 йил 27 сентябр чоршанба

Сотувда эркин нархда
№ 191-192 (2488-2489)

СИНАЛГАН ДЎСТ — ҚАРИНДОШДАН АФЗАЛ

Ўзбек ва қирғиз халқлари ўртасидаги азалий биродарлик, асрий дўстлик неча-неча синовлардан ўтган. Бугунги кунда ҳам мустақил тараққиёт йўлини танлаган икки мамлакат ўртасидаги муносабатлар муттасил ривожланиб бормоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 26 сентябр куни расмий ташриф билан Қирғизистон пойтахти Бишкекка жўнаб кетиш олдидан оммавий ахборот воситалари вакилларига берган интервьюсида ҳам бу ҳақда алоҳида тўхталиб ўтди.

Давлатимиз раҳбари икки мамлакат ўртасидаги муносабатларнинг барқарорлигига мисол қилиб ўтган йили Қирғизистоннинг Боткен туманида юз берган воқеаларни яна бир бор эсга олди.

— Ҳақиқий дўст бошга ташвиш тушганда билинади, деган нақл бор, — деди Ислом Каримов. — Биз террорчи гуруҳлар Боткенга хуруж қилганида қирғиз халқи билан елкама елка турдик. Қирғизистонни ҳар томонлама қўллаб-қувватлашга ҳаракат қилдик. Бизнинг жиноий тўдаларга қарши курашда фикрларимиз бир жойдан чиқаётгани бу борадаги саъй-ҳаракатларимизнинг изчиллигини таъминлаб, азалий дўстлигимизни мустаҳкамлашга, ўзаро янада яқинлашишимизга асос бўлмоқда.

Ислом Каримовнинг Қирғизистонга расмий ташрифига томонлар алоҳида эътибор қаратаётгани бежиз эмас. Зеро, ушбу сафар давомида Ўзбекистон билан Қирғизистоннинг ўзаро муносабатлари ривожи учун муҳим бўлган қатор ҳужжатлар имзоланиши кўзда тутилаётир. Жумладан, ташриф доирасида икки давлат ўртасидаги алоқаларни кучайтириш тўғрисида Баёнот қабул қилинади ҳамда ҳарбий ва ҳарбий-техникавий ҳамкорлик ҳақида битим имзоланади. Шунингдек, Бишкекда божхона, консуллик алоқалари ва қонун ҳужжатларини бир-бирига мутаносиблаштириш борасидаги келишувларга ҳам имзо чекилади.

Маълумки, жорий йил октябр ойининг охирларида Қирғизистонда президент сайлови бўлиб ўтади. Айни пайтда мамлакат Марказий сайлов комиссияси олти нафар номзодни расман рўйхатга олган. Даъвогарлар орасида Қирғизистоннинг айни пайтдаги раҳбари Асқар Акаев ҳам бор. Ўзбекистон жамоатчилиги қўшни давлатда юз бераётган бу жараённи катта қизиқиш билан кузатиб боряпти.

Ислом Каримов Қирғизистондаги мазкур муҳим тадбир хусусида тўхталар экан, жумладан, бундай деди:

— Ушбу сиёсий жараён, албатта, қўшни республиканинг ички иши. Шу сабабли четдан туриб бу тадбирга қандайдир таъсир ўтказишга уриниш ножоиздир. Сайловда кимнинг ғолиб бўлиши, аввало, Қирғизистон халқининг, яъниким сайловчиларнинг хоҳиш-иродасига боғлиқ.

Лекин мен бир гапни айтмоқчиман. Биз Қирғизистоннинг бугунги раҳбарияти билан шунча йиллардан буён самарали ишлаб келяпмиз. Доимо бир-биримизга кўмак бердик, зарур вақтларда елкадош бўлдик, турли синовлардан биргаликда ўтдик. Шунинг учун, агар мен Қирғизистон фуқароси бўлганимда, босиб ўтилган шарафли йўлни, бугунги иқтисодий-сиёсий вазиятни ҳисобга олиб, албатта, Асқар Акаев учун овоз берган бўлар эдим. Бу мустақил давлатнинг ички ишига аралашиш эмас, балки биродар халқ вакилининг ўз қардошларига айтган дил сўзларидир.

Ислом Каримовнинг журналистлар билан учрашувларида доимо Афғонистон масаласи кўтарилади. Чунки бу давлатдаги урушни бартараф этиш, қўшни юртда тинчлик ўрнатишда Ўзбекистон кўп саъй-ҳаракат қилмоқда. Журналистларнинг давлатимиз раҳбарига Афғонистон масаласида бот-бот мурожаат қилиши мамлакатимиз ҳукуматининг бу муаммони ечиш йўлида олиб бораётган сиёсатига бўлган катта қизиқишнинг натижасидир.

Жаҳон оммавий ахборот воситалари тарқатаётган хабарлардан ҳам маълумки, бугунги кунда Афғонистондаги ҳарбий ҳаракатлар жуда фаоллашиб қолди. "Толибон" ҳаракати кучлари "Шимолий иттифоқ" вакилларининг асосий таянч пункти бўлмиш Панжшер дарасини ишғол қилишга бор кучини ташлаган ва айни пайтда бу ерда шиддатли жанглар давом этмоқда.

Давлатимиз раҳбари Афғонистондаги ҳозирги вазиятга тўхталар экан, Ўзбекистон бу мамлакатда тинчлик ўрнатилишига қаратилган барча саъй-ҳаракатларини доимо қўллаб-қувватлаб келганини яна бир бор таъкидлади. Афғонистонда барқарорлик бўлмас экан, Марказий Осиёдаги халқлар ҳам хотиржам яшай олмайди, деди Ислом Каримов. Президентнинг айтишича, Афғонистоннинг катта геосиёсий ўйин майдонига айланиб қолгани бу юртда минглаб қурбонларга, қанча-қанча болалар сағир бўлишига олиб келди.

— "Толибон" ҳаракатининг сўнгги кунлардаги муваффақиятли юришлари, Афғонистоннинг минтақамиз билан чегарадош ҳудудларда ўз назоратини ўрнатаётгани кимлардадир хавотир ҳам уйғотиши табиий, — деди Президент. — Ўзбекистон шу вақтгача Афғонистон билан бирор марта ҳам можарога бормаган, унинг ички жанжалларига аралашмаган. У ерда ҳокимият талашаётган ҳеч қайси гуруҳга кўмак бермаган. Биз "Толибон" ҳаракатини ҳам, унинг мақсадлари ва сиёсати қандай бўлишидан қатъи назар, Афғонистондаги йирик сиёсий куч сифатида қабул қилганмиз.

Ўзбекистон қўшни давлатда тинчлик ўрнатиш борасида толибларнинг ҳам фикрини эшитишга доим тайёр бўлган. Жумладан, ўтган йили "олти плюс икки" гуруҳининг Тошкентдаги учрашувида "Толибон" вакиллари ҳам иштирок этгани бунинг исботидир.

Ўзбекистон Афғонистондаги барча кучларнинг тинчлик йўлида ўзаро келишувга эришиши тарафдори. Афғонистондаги ҳозирги вазиятга тўхталадиган бўлсак, айтиш керакки, албатта, биз доимо огоҳ ва ҳушёр бўлиб турмоғимиз даркор. Бироқ хавотирга тушишга ҳам асос йўқ. Бизнинг ҳар қандай хавфни бартараф қилишга қудрати етадиган қуролли кучларимиз бор.

Анвар КАРИМОВ,
ЎзА мухбири.

БИШКЕКДАГИ УЧРАШУВЛАР

26 сентябр, БИШКЕК. (ЎзА махсус мухбири Анвар Бобоев хабар қилади).

Бишкекдаги "Манас" аэропортида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовни Қирғизистон Президенти Асқар Акаев кутиб олди. Шу ернинг ўзида давлатимиз раҳбарини расмий кутиб олиш маросими бўлди.

Аэропортда Президентлар оммавий ахборот воситалари вакиллари билан учрашди. Асқар Акаев ўзининг таклифини қабул қилиб, Бишкекка ташриф буюргани учун Ислом Каримовга миннатдорлик билдирди. У Ўзбекистон ва Қирғизистон халқларини фақат қардошлик ва биродарлик туйғуларигина эмас, балки тарихий, маданий муштараклик, илдизларнинг бирлиги ҳамда мустаҳкам қўшничилик алоқалари боғлаб туришини айтди. Асқар Акаев Ўзбекистон Президентининг Қирғизистонга ташрифи ҳамиша икки томонлама муносабатлар ривожига туртки бўлиб келганини таъкидлади ва бу галги сафар ҳам ўзаро алоқаларни янада юқори босқичга кўтаришига ишонч билдирди.

Ислом Каримов Бишкек сафари чоғида савдо-иқтисодий, маданий алоқалар билан бир қаторда минтақавий хавфсизлик масаласи ҳам кенг муҳокама этилиши кўзда тутилаётганини маълум қилди.

— Бугунги мураккаб воқелик, — деди Президентимиз, — хавфсизлик муаммоларига янада фаолроқ, янада жипсроқ ёндашишга, воқеалар қай тарзда ривожланишини олдиндан таҳлил қилиб, унинг оқибатини кўра билиш ва биргаликда зарур чора-тадбирлар кўришга ундамоқда.

Ўзбекистон раҳбари икки мамлакатнинг иқтисодий салоҳиятини тўла ишга солиш заруратини ҳам таъкидлади. Жумладан, сув ва энергетика заҳираларидан фойдаланиш, коммуникация тармоқларини ривожлантириш борасидаги ҳамкорликни янада кенгайтириш, савдо-сотиқ ҳажмини ошириш учун имкониятлар кўп эканини қайд этди.

Асқар Акаев сув ва энергетика соҳасидаги ҳамкорликка тўхталиб, Қирғизистон Ўзбекистон билан биргаликда "Қамбарота" гидроэлектр станциясини қуришга тайёрлигини маълум қилди.

Журналистларнинг Афғонистондаги вазият билан боғлиқ саволларига ҳам атрофлича жавоб қайтарилди. Ислом Каримов бу хусусда Тошкентда айтган гапларини такрорлади. Асқар Акаев Президентимизнинг фикрларини қўллаб-қувватлади.

Журналистлар билан учрашувдан кейин Президентларнинг яккама-якка суҳбати бўлиб ўтди. Унда икки томонлама муносабатларни ривожлантириш масалалари, Ўзбекистон ва Қирғизистонни ташвишга солаётган минтақавий муаммолар юзасидан фикр алмашилди.

Кечқурун "Ола арча" қароргоҳида Қирғизистон Президенти номидан Ислом Каримов шарафига расмий қабул маросими уюштирилди.

Икки томонлама музокаралар эртага давом этади.

(ЎзА).

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг

ҚАРОРИ

2000 йилда ҳўл мева-сабзавот маҳсулотларини марказлаштирилмаган ҳолда экспорт қилишга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида

Ҳўл мева-сабзавот маҳсулотларини марказлаштирилмаган ҳолда экспорт қилишни янада кенгайтириш учун қулай шарт-шароитлар яратиш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Вазирлар Маҳкамасининг 2000 йил 8 июлдаги 261-сон қарори билан тасдиқланган Жисмоний ва юридик шахслар — Ўзбекистон Республикаси резидентлари томонидан ҳўл мева-сабзавот маҳсулотларини республика ташқарисига чиқаришнинг вақтинчалик тартибининг амал қилиши 2000 йил 15 октябргача узайтирилсин.

2. Жисмоний ва юридик шахслар — Ўзбекистон Республикаси резидентлари томонидан ҳўл мева-сабзавот маҳсулотлари марказлаштирилмаган ҳолда экспорт қилинганда, шу жумладан, консигнация шартларида ва бартер асосида экспорт қилинганда уларга Вазирлар Маҳкамасининг 2000 йил 8 июлдаги 261-сон қарорида белгиланган шартлар ва бериладиган имтиёзлар 2000 йил 15 октябргача сақлаб қолинсин.

3. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Ў.Султонов зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси
И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
2000 йил 26 сентябр.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Жаноби олийларига

Муҳтарам Ислом Абдуғаниевич!

Биз, дунёнинг турли мамлакатларидан келган санъаткорлар гўзал Ўзбекистон диёрида ўтган иккинчи халқаро симфоник мусиқа фестивалида иштирок этиш бахтига муяссар бўлганимиздан беҳад мамнунмиз.

Халқаро миқёсда эътироф этилаётган ушбу анжуман симфоник мусиқа санъатини ривожлантириш йўлида ташланган яна бир муҳим қадам бўлди. Унинг Шарқ дарвозаси ҳисобланган Тошкентда ўтказилаётганлиги Ўзбекистоннинг юксак ижодий салоҳиятини, буюк ва бебаҳо маданий меросининг бардавомлигини кўрсатади. Энг муҳими, бу диёрда қадим Шарқ мусиқаси билан бирга Ғарб мусиқаси санъатининг ўлмас дурдоналари ҳамоҳанг яшаб келмоқда.

Икки йил аввал ўтган биринчи анжуманимиз ҳамкасбларимизнинг келгуси ижодий парвозлари учун катта имкониятлар очиб берди. Ўтган давр ичида яратилган юксак бадиий савиядаги янги симфоник асарлар Тошкент фестивалининг аҳамияти янада ошиб бораётганидан, унинг миллий қадриятлар ва замонавий бастакорлик ижодининг уйғунлигига муносиб ҳисса бўлиб қўшилаётганлигидан далолат беради.

Ҳурматли Ислом Абдуғаниевич!

Шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, қаерда тинчлик, тўкинлик, фаровонлик бўлса, ўша ерда куй яралади, ўша ерда ажиб ва сеҳрли мусиқа оҳанглари янграйди. Мусиқа бу — гўзаллик, баркамоллик, нафосат, эзгулик мевасидир, тинчлик жарчиси, дўстлик элчисидир. Жаннатмонанд Ўзбекистон ўлкаси Сизнинг раҳбарлигингиз ва раҳнамолигингиз остида тинчликнинг қадрига етиб, ўзининг буюк келажаги сари дадил одимламоқда. Ана шундай улуғ мақсадлар йўлида Сизга узоқ-умр, сиҳат-саломатлик, Ўзбекистон халқига фаровонлик тилаймиз.

II халқаро симфоник мусиқа фестивали қатнашчилари.

Тошкент шаҳри,
2000 йил 25 сентябр.

ПАРТИЯ ПЛЕНУМИ

Кеча Фидокорлар миллий демократик партиясининг навбатдаги II пленуми бўлиб ўтди. Пленумни ФМДП Марказий Кенгашининг биринчи котиби Ахтам Турсунов олиб борди.

Пленумда Марказий сайлов комиссияси қарорига мувофиқ айрим сайлов округларида бўшаб қолган ўринларга 22 октябр куни бўладиган Олий Мажлис депутатлари сайловига номзодлар кўрсатиш масаласи муҳокама қилинди. Пленум қарорига мувофиқ, бўшаб қолган 160-Паркент ва 171-Чиноз сайлов округларида Олий Мажлис депутатлигига сайловда қатнашиш учун номзодлар кўрсатилди.

Ўз мухбиримиз.

НАМАНГАНДА БИРИНЧИ

Чортоқ тумани пахтакорлари вилоятда биринчи бўлиб зафар маррасига етиб келдилар. Қабул пунктларига 8050 тоннадан ортиқ юқори сифатли саноат хомашёси етказиб берилди. Тўғри, бошқа туманларга солиштирганда бу унчалик катта хирмон эмас. Аммо экинзорларининг асосий қисмини боғ ва токзорлар, сабзавот пайкаллари эгаллаган ҳамда эл дастурхонини ширин-шакар мева, узум, бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари билан таъминлаб келаётган Чортоқ учун салмоқли.

Тармоқ меҳнаткашларига маррани эгаллаш учун 15 иш куни кифоя қилди. Ҳосилнинг одатдагидан қарийб уч ҳафта илгари пишиб етилиши, чаноқларнинг барвақт юз очгани кунлик суръатни 8 фоиздан ошириш имконини берди. Сифат ҳам кўнгилдагидек: нам ёки ифлос пахтанинг ўзи йўқ.

— Туманимиз ҳам, хўжалигимиз ҳам яқин йиллар ичида биринчи бор режани сентябр ойида бажарди, — дейди Навоий номли ширкат хўжалиги бошқаруви раиси Турдиали Жумабеков. — Эрта экиб, эрта йиққанимиз хазинага барака киритадиган бўлди. Ҳосилни тоза терганимиз ва қуритиб топширганимиз боис завод ундан бирор кило ҳам чегирма олмади. Аксинча, 74 тонна қўшиб берди. 1100 тонна уруғлик жамғарганимиз ҳисобига 60

миллион сўм миқдорида қўшимча даромад олдик. Соф фойда эса 20 миллион сўмга етди.

Далаларда ҳали пахта мўл. Чортоқликлар ялпи хирмонни 10 минг тоннадан ошириш ниятида теримни жадал давом эттирмоқдалар.

Қудратилла НАЖМИДДИНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Ибн Сино ўқувлари

Бухорода Ибн Сино халқаро жамғармаси ва вилоят ҳокимлиги томонидан ана шундай мавзуда халқаро илмий-амалий конференция ўтказилди. Бу анжуман аллома таваллудининг 1020 йиллигига бағишланди.

Дастлаб Бухоро вилояти жамоатчилиги вакиллари ҳамда халқаро анжуман иштирокчилари аллома номи билан аталувчи тиббиёт институтида бўлишди. Бу ерда Абу Али ибн Сино бюстининг тантанали очилиш маросими бўлиб ўтди. Сўнг тадбир иштирокчилари аллома таваллуд топган қишлоқ — Пешку туманидаги "Афшона" қишлоғига ташриф буюрди.

Бухоро вилояти ҳокими С.Ҳусенов иштирок этган анжуманда Ибн Сино меросини ўрганиш, оммалаштиришга оид икки янгилик тақдимоти бўлиб ўтди: улуғ аллома ҳаёти ва фаолиятига бағишланган компьютер орқали намойиш этиладиган мултимедиа лавҳалари, шунингдек, жамғарманинг "Ибн Сино — Авиценна" журналининг илк сони билан танишилди. Жаҳоннинг кўплаб мамлакатларига тарқатилиши мўлжалланаётган бу журналда буюк ватандошимизнинг ҳаёти ва фаолияти, ўлмас илмий меросининг бугунги кундаги аҳамияти ҳақида мақола ва тадқиқотлар чоп этилади.

Илҳом САФАР,
ЎзА мухбири.

Ёшлар — мамлакат келажаги

Тошкентда "Камолот" республика ёшлар жамғармасининг навбатдан ташқари кенгайтирилган йиғилиши бўлди. Унда 1996-2000 йиллардаги фаолият якунлари муҳокама қилинди. Йиғилишда жамғарма муассис-ташкилотлари ва ёшлар муаммолари билан шуғулланувчи тузилмалар раҳбарлари, пойтахтдаги олий ўқув юртлари ректорлари, шунингдек, "Камолот"нинг вилоят ва туман бўлинмалари ҳамда улар ҳузурида ташкил этилган жамоатчилик марказлари раислари иштирок этди.

Йиғилишни Олий Мажлиснинг Ёшлар ишлари қўмитаси раиси Азамат Зиё бошқарди.

Йиғилишда жамғарма бошқарувининг янги таркиби тасдиқланди.

"Камолот" республика ёшлар жамғармаси бошқаруви раиси этиб Комилжон Юсупов сайланди.

Анна ИВАНОВА,
ЎзА мухбири.

«Обуна-2001»

МАЪНАВИЙ БОЙЛИКНИНГ БАҲОСИ ЙЎҚ

Одами эрсанг, демагил одами, Оникимйўқ ХАЛҚ СЎЗИдин ғами

«Халқ сўзи» сизнинг газетангиз

Буюк бобомиз Алишер Навоийнинг мухлислари маъзур тутсинлар, шеъриятимиз султони фалакнинг гардиши билан бизга замондош бўлганларида, юқоридаги шоҳ байтни озгина ўзгартириб айтишларини хаёл қилдик.

Албатта, гап фақат газета номланиши ҳақида эмас. Азалдан эл-улус ичида «Халқ сўзи — ҳақ сўз» деган ибора мавжуд. Биз, таҳририятимиз ижодий жамоаси ана шу эзгу мақсад сари интилсак, газетхонларимиз айбга буюришмаса керак.

Қайси нашрга обуна бўлиш — ҳар кимнинг ўз ихтиёри. Биз ҳозирги обуна мавсумида «Халқ сўзи» газетасининг бошқа даврий нашрлардан алоҳида жиҳатларини тилга олмоқчимиз.

«ХАЛҚ СЎЗИ» — бу ҳафта мобайнида узлуксиз чиқадиган ўзбек тилидаги ягона кундалик газетадир.

«ХАЛҚ СЎЗИ» — Президент фармонлари, ҳукумат қарорлари, халқ ҳукмига ҳавола этиладиган қонун лойиҳалари, Олий Мажлис қабул қилган қонунлар тўлиқ чоп этиладиган даврий нашрдир.

«ХАЛҚ СЎЗИ» — халқнинг дилидаги масалаларни кўтариб чиқиб, уларнинг ечими ҳал этилгунча изчил курашадиган газета.

Муҳтарам газетхон!

Сизларга шуни маълум қилмоқчимизки, 2001 йилда таҳририят таркибида газетхонлар фикрини ўрганиш билан шуғулланадиган бўлим фаолият юритади.

Демак, «Халқ сўзи» чин маънода халқ ўй-фикрларининг кўзгусига айланади. Шу ўринда қуйидаги савол билан сизларга мурожаат қилмоқчимиз:

«Сиз «Халқ сўзи» саҳифаларида қайси мавзулар кўпроқ ёритилишини хоҳлаган бўлардингиз?»

____

____

____

____

Марҳамат, фикр-мулоҳазаларингиз ёзилган мактубларни кутамиз. Диққатга сазовор хатлар обуна мавсуми мобайнида чоп этилади. Манзилимиз ўзингизга маълум: Тошкент 700000, ГСП Матбуотчилар кўчаси 32-уй, «Халқ сўзи» таҳририятига, «Обуна-2001» белгиси билан ёзиб юборинг.

КЕЛГУСИ ЙИЛ УЧУН ОБУНА ДАВОМ ЭТМОҚДА, ШОШИЛИНГ!

«Халқ сўзи» – 229
«Народное слово» – 116

Қонун амалга кирди

ТАДБИРКОРНИНГ ИККИ ҚАНОТИ

Амалиётчилар бугунги кунда Олий Мажлиснинг II сессиясида қабул қилинган «Тадбиркорлик фаолияти эркинлигининг кафолатлари тўғрисида»ги Қонунга юқори баҳо беришмоқда: у тадбиркорларнинг эркин фаолият юритиши йўлидаги тўсиқларни бартараф қилишда асосий воситалардан бирига айланди, дейишмоқда. Мухбиримизнинг Шаҳрихон шаҳар «Ривож» хусусий савдо-ишлаб чиқариш корхонасининг бош директори, Олий Мажлис депутати Комилжон ОТАХОНОВ билан суҳбати ҳам ана шу ҳақда.

— «Тадбиркорлик фаолияти эркинлигининг кафолатлари тўғрисида»ги Қонун тадбиркорлар, ишбилармонлар, фермерлар, бир сўз билан айтганда, барча мулкдорларнинг дилидаги орзу-умид ва мақсадлари ушалишига хизмат қилмоқда.

Кўпгина тўсиқ ва муаммолар бартараф этилиб, тадбиркорларнинг эмин ва эркин ишлаши, фаолият доирасини янада кенгайтириши учун равон, текис, очиқ ва катта йўл очиб берди.

Биргина Шаҳрихонда 400 га яқин тадбиркор бор. Ўзим тадбиркор бўлганим учунми, улар билан ҳар гал учрашганимда ана шу қонуннинг моҳияти ҳақида суҳбатлашамиз.

— Шаҳрихонни азалдан тадбиркору ҳунармандлар шаҳри, дейишади.

— Тўғри, шаҳримиз чиндан ҳам узоқ йиллик тарихга эга. Бу шаҳарда савдогарлик, ҳунармандчилик ривожланган, кўплаб қўли гул чеварлар, атласчилар, темирчилар сулолалари етишиб чиққан. Ва улар миллий ҳунармандчиликни авлоддан авлодга етказиб келишаяпти. Одамларининг бағри кенг, меҳнаткаш, сабр-тоқатли. Улар дунё кўрган, эртанги кун нафаси билан яшаб келаётган маърифатли инсонлардир. Соҳибқирон Амир Темур бобомиз «Қатъиятсиз мингта одамдан битта қатъиятли ишбилармон, азму-шижоат эгаси бўлган тадбиркор одам афзал» деб бежиз айтмаганлар.

Шаҳрихонда «менга ким иш берар экан», деб кутиб ўтирган бирор кишини учратмайсиз. Эл-юртга нафи тегади. Шаҳрихон пичоқлари, махси-ковушлари, дўппилари, тўн-белбоғлари, ширинликлари қадимда ҳам кўпгина мамлакатларнинг бозорларида харидоргир мол сифатида эътибор топганлигини кексаларимиз ҳанузгача фахрланиб гапиришади.

Оққан дарё оқаверади, деганлари рост экан. Ота-боболаримиз дунё бозорларига чиқиб, молларини сотишган, тақчил моллар билан бозорларини тўлдиришган, одамларнинг эҳтиёжларини қондиришган. Афсуски одамлар истеъдодини, қобилиятини искан-жада сақлаган собиқ тузум савдо аҳлининг жамиятдаги ўрнини тан олмади, аксинча, уларни халқнинг кўзига ёмон қилиб кўрсатиш учун қора тамғалар босди. Истиқлол савдо аҳлининг ноўрин камситилишига барҳам берди. Юртбошимиз савдогарларга, тадбиркорларга юксак баҳо берганлар: «Дунё савдо аҳлининг саъй-ҳаракати билан маъмур», «Бозор — ҳалол рақобат майдони, ундан муносиб ўрин эгаллаш, беминнат хизмат кўрсатиб, одамлар дуосини олиш осон эмас. Аввалambor билимдон, тадбиркор, маънавий пок ва диёнатли бўлиши талаб этилади». Бугун тадбиркорга қонуний фаолият кўрсатиш, бургутдек парвоз этиши учун кенг майдон, «юксак чўққилар» яратиб берилди.

— «Ривож» савдо-ишлаб чиқариш корхонаси ҳам ўзига хос тарихга эга бўлса керак?

— 1996 йил январ ойида кўп тармоқли «Ривож» хусусий савдо-ишлаб чиқариш фирмасини ташкил этдик. 1 йил ўтгандан кейин «Ривож-Тяньжин» Ўзбек-Хитой қўшма корхонасини туздик. Қўшма корхона ишга тушганидан сўнг 160 киши иш билан таъминланди. Корхона ишлаб чиқараётган электродлар ҳозирги кунда анча тақчил ҳисобланади. Яна бир жиҳати шундаки, бизнинг электродлар бошқаларникидан бир қатор устунликлари билан ажралиб туради. Бошқа электродларнинг таркибида 9-11 хил бирикма бўлса, биз ишлаб чиқараётган пайвандлаш электродларида 16 хил бирикма мавжуд. Бу яратган янгилигимизга муаллифлик гувоҳномаси берилган.

Фаолиятимиз давомида Хитой, Ҳиндистон, Греция, Германия давлатларида бўлиб, уларнинг ишлаб чиқариши билан танишиб қайтдик. Ўтган йили республика Товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатасининг тавсияси билан Грециянинг Глифада шаҳрида замонавий технологиялар бўйича ўқув курсларида бўлдик. Ҳар сафар чет элга чиққанимда орзуларим янада ортади. Нимаики яхши нарса кўрсам ўзим билан олиб келсам, Ўзбекистонда кўрсам, дейман. Ана шу орзуларим бирин-кетин ушалаяпти. Ҳиндистонлик ишбилармонлар билан минерал сув қадоқлайдиган яна бир қўшма корхонага асос солинди. Инсоф билан айтайлик, бундан кўп эмас атиги ўн йил олдин ўзбек тадбиркори шундай қила олармиди, юра олармиди? Бу ниманинг шарофати, Истиқлолники эмасми, мустақиллигимиз белгиси эмасми?

Мамлакатимиз Президенти бугун халқимиз бой бўлишини, шунда давлатимиз ҳам бой бўлишини таъкидламоқда. Ота-боболаримиз ҳам ортган молини ўзлари емаган, бева-бечораларнинг пешонасини силаган, етим-есирларга берган. Саховат кўрсатиб одамларнинг оғирини енгил қилган. Шунинг учун ҳам Юртбошимиз бой ва бадавлат одамлардан қўрқмасликни, уларнинг сони кўпайса маҳаллага, қишлоққа нафи тегишини, бой-бадавлат одамларга қарашимизни ўзгартиришимиз кераклигини айтмоқда.

Яқинда, хизмат сафари билан Германияда бўлдик. Бундан бир йил аввал дунёга машҳур «Вайт Кэп» – «Оқ қопқоқ» компаниясининг фаолияти ҳақида эшитган эдим. Ана шу компаниянинг вице-президенти билан учрашиб Шаҳрихонда пластмасса ва туника бурама қопқоқ ишлаб чиқарадиган қўшма корхона тузиш ҳақида таклиф билдирдик. Шу йилнинг июл ойида компания вакиллари Шаҳрихонга келиб кетишди. Компаниянинг Германия, АҚШ, Хитой, Италия, Франция каби 20дан ортиқ давлатда заводлари ишлаб турибди. У ишлаб чиқариладиган ҳозирги шиша идиш қопқоқларидан мутлоқо фарқ қилади. Улар жаҳон андозаларига мос бўлиб, бежирим, чиройли, енгил шу билан биргаликда уни қўл билан ҳам ёпса бўлади.

Компаниянинг вице-президентига мамлакатимизнинг жаннатмакон тупроғида ўсаётган меваларнинг хиллари, сифатлари ҳақида гапириб берганимда фикримни жуда диққат билан қизиқиб тинглади. Агар биз компания билан қўшма корхона барпо этадиган бўлсак, ўз маҳсулотларимизни Ҳамдўстлик мамлакатларига ҳам бемалол экспорт қилиш имкониятига эга бўламиз.

Янги қабул қилинган қонунлар, Президентимиз тадбиркорлар манфаатини ҳимоя қилаётган экан, биз ҳам унга ўзимизнинг амалий жавобимизни бермоғимиз керак. Юртбошимиз «Фидокор» газетаси мухбири саволларига берган жавобларида: «Тадбиркорлик фаолиятининг эркинлиги учун конституциявий, ҳуқуқий, иқтисодий шарт-шароит ва кафолатлар яратилгани, мулкдорлар синфини шакллантириш, уларнинг ҳуқуқини мустаҳкамлаш, нуфузини ошириш ва кафолатлаш борасида сезиларли ишлар қилинганини таъкидлаш лозим», дедилар. Дарҳақиқат, бугун тадбиркорларга ўз салоҳияти, истеъдодини намоён этиши учун ҳуқуқий ва эркин майдон яратиб берилди. Айни пайтда бизнинг зиммамизга жуда катта масъулиятли вазифалар қўйилди. Буни ҳар биримиз теран англамоғимиз керак. Бугун тадбиркор билимдонлиги, ишбилармонлиги билан, узоқни кўрган ҳолда бозорни тўлдириши, халқ эҳтиёжини қондириши, серобчилик ва тўкинчиликка ўз ҳиссасини қўшиши керак. Тадбиркор яна янги иш ўринларини ташкил этиш, халқ фаровонлиги, юрт ободлигини яхшилашни таъминлашга ўзининг улушини қўшишни олижаноб вазифаларидан бири, деб билмоғи лозим. Шундай қилсак, ишимиздан барака топамиз. Эл-юрт биздан хурсанд бўлади.

Бугунги тадбиркорни эркин қушга менгзаш мумкин. Унинг бир қаноти, бир суянчи мамлакатимиз Президенти айтган сўзлари бўлса, иккинчи қаноти «Тадбиркорлик фаолияти эркинлигининг кафолатлари тўғрисида»ги Қонундир. Булар бизга куч, илҳом ва чексиз ғайрат бағишламоқда.

Суҳбатни Исмат ХУДОЁРОВ ёзиб олди.

Бугун — Халқаро туризм куни

«Ўзбектуризм»: МУСТАҚИЛЛИК БЕРГАН УЛКАН ИМКОНИЯТЛАР

Туризм жаҳон иқтисодиётида тараққиётнинг муҳим омили, катта даромад манбаи саналади. Ўзбекистон иқтисодий салоҳиятини юксалтириш ва хорижий сармояларни жалб этишда, миллий ва маданий қадриятларимизни дунёга тарғиб қилишда ҳам бу соҳа муҳим омил ҳисобланади. Шу боис мустақилликнинг дастлабки йиллариданоқ мамлакатимизда миллий сайёҳлик тизими ривожига жиддий эътибор берила бошланди ва бу борада халқаро миқёсдаги ҳамкорликнинг кенгайиши тобора катта аҳамият касб этмоқда.

Нафақат туризм соҳаси ходимлари, балки дунёдаги барча сайёҳлар учун ўзига хос ўринга эга бўлган сана — Халқаро туризм куни арафасида "Ўзбектуризм" Миллий компанияси раиси Бахтиёр ҲУСАНБОЕВ ЎзА мухбирига мамлакатимизда сайёҳлик истиқболлари хусусида қуйидагиларни сўзлаб берди:

— 1992 йилда Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармонига мувофиқ "Ўзбектуризм" Миллий компанияси ташкил этилиб, мавжуд 115 дан ортиқ давлат сайёҳлик ташкилотлари ягона тизимга бирлаштирилди. Бу эса юртимизда мавжуд сайёҳлик инфратузилмасини сақлаб қолишга ва ундан мамлакатда туризмни ривожлантириш мақсадларида фойдаланишга имкон яратди, — дейди Бахтиёр ака. — Дунёда энг сердаромад соҳа саналмиш туризмнинг равнақ топиши, соҳада хусусий тадбиркорликни қўллаб-қувватлашга оид ҳужжатларнинг қабул қилиниши, хусусан,Президентимизнинг "Буюк Ипак йўлини қайта тиклашда Ўзбекистон Республикаси иштирокини фаоллаштириш ҳамда республикада халқаро сайёҳликни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармони бу борада муҳим аҳамиятга эга бўлди.

Миллий сайёҳлик равнақига чет эл сармояларининг кенг кўламда жалб этилиши ҳам туризм тараққиётига самарали хизмат қилмоқда. Шуни айтиш жоизки, истиқлол шарофати билан тарихий обидаларимизнинг тикланиши ва бу хайрли юмушга ҳукуматимиз томонидан катта маблағ ажратилиши, миллий қадриятларимизнинг қарор топиши хорижда Ўзбекистонга бўлган қизиқишнинг янада ортишига олиб келди.

Компаниямиз фаолиятининг илк кунларидан бошлаб халқаро сайёҳлик ташкилотлари билан самарали ҳамкорликни йўлга қўйиб, Европа, Осиё, Америка давлатларидан келаётган сайёҳлар оқими ортишига эришди.

1993 йилда Ўзбекистоннинг Жаҳон сайёҳлик ташкилотига қабул қилингани миллий туризмни ривожлантиришда ўзига хос омил бўлди. 1994 йилда "Буюк Ипак йўли - мулоқот йўли" шиори остида биринчи халқаро анжуман ўтказилди. Йигирмадан зиёд давлат вакиллари иштирок этган анжуман натижаси ўлароқ, Шарқ ва Ғарбни боғловчи қадимий йўлда тарихий мажмуаларни ўрганиш ва тиклаш, меҳмонхоналар, кемпинглар, кичик сайёҳлик мажмуалари барпо этишга киришилди. Тошкент, Бухоро, Самарқанд, Хивада замон талабига жавоб берувчи янги меҳмонхоналар бунёд этилди, мавжудлари эса жаҳон андозалари даражасида қайта таъмирланди. Компаниямиз Англия, Германия, Франция, Италия сингари давлатларда ташкил этилган йирик туристик кўргазма ва ярмаркаларда муваффақиятли қатнашиб, Ўзбекистон туристик салоҳиятини тарғиб этмоқда.

Кўҳна тарих ва бетакрор меъморий ёдгорликларга бой бўлган Самарқанд, Бухоро, Хива шаҳарларига жаҳоннинг турли бурчакларидан ташриф буюраётган сайёҳлар сони йил сайин ортиб бормоқда. Шу билан бир қаторда юртимизнинг бошқа барча вилоятларида, янги туристик йўналишлар очилмоқда. Айниқса Фарғонанинг Кува, Қўқон шаҳарларига туристларнинг келиши тобора кўпаймоқда. Мамлакатимизга Австралия, Аргентина, Жанубий Африка Республикаси ва бошқа давлатлардан сайёҳлар оқимининг кенгайиши ўзбек миллий туризмининг жаҳон миқёсида ўз ўрнини топиб бораётганидан дарак беради.

Эътиборли томони шундаки, ўтган вақт мобайнида юртимиздаги мавжуд барча меҳмонхоналарнинг моддий-техник базаси мустаҳкамланди, туристик хизмат даражаси яхшиланди. Бу ишда хусусий тадбиркорларнинг ҳам сезиларли улуши бор, албатта. Республика Вазирлар Маҳкамасининг қарорига кўра "Хусусий сайёҳлик ташкилотлари уюшмаси"нинг тузилиши соҳада хизмат қилаётган тадбиркорларга қанот бағишлади. "Қуёш карвони", "Марко Поло изидан", "Мовий гумбазлар шаҳри" сингари сайёҳлик йўналишларидан ташқари, республикамиз бўйлаб экологик, археологик, бизнес-саёҳатлар тобора равнақ топмоқда. Амалга оширилаётган эзгу ишлар фуқароларимизда она-Ватанга муҳаббат туйғусини оширишда муҳим аҳамият касб этувчи ички туризмни ҳам ривожлантиришга туртки бўлди.

Шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, соҳа тараққиётини кўп жиҳатдан малакали кадрлар белгилайди. Жорий йилнинг ўзида йигирма нафар йигит-қизнинг туризм йўналишида "Умид" жамғармаси орқали тараққий этган давлатларга билим олиш учун юборилиши, сайёҳлик соҳасига ихтисослашган лицей ва Тошкент Давлат иқтисодиёт университети қошида махсус факультетнинг очилиши етук кадрларни тайёрлашга хизмат қилиши шубҳасиз.

Ҳозирги кундаги долзарб вазифамиз мамлакатимиз туристик имкониятларини ҳисобга олган ҳолда соҳага чет эл сармоясини янада кўпроқ жалб этиш, қўшма корхоналар очиш, сайёҳларга хизмат кўрсатиш маданиятини юксалтиришдан иборатдир. Шундагина жаннатмонанд юртимизнинг қадим шаҳарлари, муқаддас қадамжолари, кўркам гўшаларига ташриф буюрувчилар янада кўпаяди.

Назокат УСМОНОВА, ЎзА мухбири.

СУРХОНДАРЁ ВИЛОЯТ КЕНГАШИ СЕССИЯСИ

Халқ депутатлари Сурхондарё вилоят кенгашининг сессияси бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Олий Мажлис учинчи сессиясида "Эгали юрт эркини бермас" мавзуида қилган маърузасидан келиб чиқадиган вазифалар муҳокама этилди. Вилоят ҳокими Б.Олимжонов шу ҳақда маъруза қилди.

Сессияда жорий йил август ойининг бошларида Сариосиё ва Узун туманлари тоғли ҳудудларидаги қишлоқларга суқилиб кирмоқчи бўлган халқаро террорчилар гуруҳи амалга оширган ғаламисликлар, нохуш воқеалардан тўғри хулоса чиқариб, ҳушёрликни ҳар қачонгидан ҳам ошириш зарурлиги таъкидланди.

Сўзга чиққанлар йигит ва қизларни спорт ҳамда маданий тўгараклар, ижтимоий фойдали ишларга кенгроқ жалб этиш, янги иш ўринлари яратиш бугунги кундаги муҳим вазифалардан эканини қайд қилдилар. Бу борада хорижий инвесторлар ёрдамида қўшма корхоналар очиш, қишлоқларда деҳқон-фермер хўжаликлари, ижарачиликни ривожлантириш, кичик корхоналар ва фирмалар қуришга эътиборни кучайтириш зарурлигига алоҳида эътибор қаратилди.

Ч. ТЎХТАЕВ, ЎзА мухбири.

ВАЗИФАЛАР БЕЛГИЛАНДИ

Навоий вилоят хотин-қизлар қўмитасининг пленуми бўлди.Унда вилоят ҳокими ўринбосарлари, шаҳар ва туман ҳокимлари иштирок этди. Йиғилишни вилоят ҳокими Ғ.Дилов бошқарди.

Республика Бош вазирининг ўринбосари, Хотин-қизлар қўмитаси раиси Д.Ғуломова хотин-қизлар қўмиталари олдида турган долзарб масалалар тўғрисида маъруза қилди. Маърузада вилоятнинг шаҳар ва туманларида хотин-қизлар қўмиталари томонидан олиб борилаётган ишларни янада жонлантириш зарурлиги таъкидланди.

Пленумда ташкилий масала кўрилди. Л.Юрикова бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан вилоят хотин-қизлар қўмитаси раиси вазифасидан озод этилди. Навоий тумани ҳокимининг иқтисодий масалалар бўйича ўринбосари вазифасида ишлаб келаётган М.Иброҳимова вилоят хотин-қизлар қўмитаси раиси этиб сайланди.

Ёрқул УМАР, ЎзА мухбири.

ЧИННИЛАРГА КЎЧГАН МЎЪЖИЗА

Самарқанддаги «Нафис» ҳиссадорлик жамиятида ишлаб чиқарилаётган чинни буюмлар ўзининг сифатлилиги билан ажралиб туради. Зебохон Набиева бир неча йилдан буён ушбу жамоада ҳалол меҳнат қилади. Унинг нозик бармоқларида ўзгача жило касб этган чинни буюмлар ҳатто хорижлик сайёҳларни ҳам лол қолдирмоқда.

— Ҳозир Мотуридий ҳазратларининг 1130 йиллик юбилейларига атаб чинни лаганлар, чойнак-пиёлалар, ковшинлар ишлаб чиқараяпмиз, — дейди З. Набиева.

СУРАТЛАРДА: «Нафис» маҳсулотларидан намуналар; безакчи Зебо Набиева.

Нўъмонжон МУҲАММАДЖОНОВ олган суратлар.

Бурҳонуддин ал-Марғиноний таваллудининг 910 йиллигига

ҲИДОЯТ ЙЎЛИ САРБОНИ

Истиқлол туфайли ўтмишдаги алломаларнинг бебаҳо маънавий мероси, ўзининг бараками ижоди билан қанчадан-қанча авлодларнинг маънавий-руҳий онгини ва турмуш тарзини шакллантиришга бебаҳо ҳисса қўшган буюк аждодларимизнинг номларини қайта тиклаш, асарларини ўрганиш ва халқимизни баҳраманд этиш учун кенг имконият яратилди.

Юртбошимиз шу йили калом илмининг асосчиларидан бири, ҳадис ва фиқҳ оламининг равнақига улкан ҳисса қўшган йирик аллома Абу Мансур ал-Мотуридий таваллудининг 1130 йиллиги ҳамда ўз умри ва ақл заковатини жаҳон халқларининг маънавий-диний тараққиётига, ҳуқуқшунослик илми ривожига бағишлаган беназир аллома, нодир истеъдод эгаси Бурҳонуддин ал-Марғинонийнинг 910 йиллигини нишонлаш борасида қабул қилган қарорлари бунинг яна бир яққол далилидир.

Исломнинг Қуръони карим ва ҳадиси шарифга қатъий равишда асосланган, бир-бири билан бевосита боғланган, бири иккинчисини тақазо этадиган қисмлари — калом илми ва фиқҳ (ислом ҳуқуқи)га асос солиниши ва ривожлантирилиши юртимизнинг ана шу икки забардаст алломасининг номи билан чамбарчас боғланган.

Олимларнинг таъкидлашича, фиқҳ — ислом ҳуқуқи дунёнинг кенг кўламда ривожланган ҳуқуқий тизимларидан бири бўлиб, узоқ муддатли тараққиёт йўлларидан ўтган; барча ислом дунёси, жумладан, бизнинг ўлкамиз ўтмишида, халқимизнинг ижтимоий, иқтисодий ва маданий ҳаётида унутилмас из қолдирган. Ушбу фан ривожига Ўрта Осиёлик олимлар, айниқса, Ўзбекистон ҳудудида яшаб ижод этган фақиҳшунос олимлар таҳсинга сазовор ҳисса қўшиб, йирик барҳаёт асарлар қолдирганлар.

Бунинг боиси шундаки, тўққизинчи асрдан бошлаб ўн учинчи асргача Мовароуннаҳр ислом, ҳадис, калом илми ва фиқҳ тараққиётининг энг муҳим марказларидан бирига айланиб, ҳудудида юзлаб фозилу фузалолар яшаб ижод этган. Улар орасида фиқҳ илмининг султони — етук истеъдод соҳиби сифатида танилган — шайҳул-ислом Бурҳонуддин ал-Марғиноний алоҳида ўрин тутади.

Бул беназир зот Абу Ҳанифа Нўъмон ибн Собит асос солган ҳанафий масҳабининг буюк вакили сифатида ушбу масҳабни кенг ёйиш ва ривожлантириш ҳуқуқшунослик йўналишини яратди. Аллома бу борада кўплаб китоблар ёзди, унинг шу кунга қадар ҳам жаҳон миқёсида ислом ҳуқуқини ўрганиш манбааларидан бири деб қабул қилиниб келаётган тўрт жилддан иборат шоҳ асари — "Ҳидоя" китоби мазкур масҳаб ҳуқуқшунослари учун фиқҳ илми бўйича ўзига хос услубий йўналиш, кейинги даврларда кенг ривожланган "Ҳуқуқ фалсафаси" фанида эса ўзига хос мактаб сифатида хизмат қилган.

"Ҳидоя" ўн иккинчи асрдан буён бутун мусулмон давлатларида энг мўътабар ва мукаммал ҳуқуқий манбалардан бири сифатида қўлланилиб, унга жуда кўп шарҳлар ва ҳошиялар битилгани ҳам шундан далолат беради. Бу асар форс, инглиз, рус тилларига таржима қилиниб, ғарб олимлари учун ҳам ислом ҳуқуқини ўрганиш манбаи вазифасини ўтаган.

Маълум бўлишича, фиқҳ ҳақида баҳс юритилган ўша замонлардаги мўътабар китоблардан бирининг саҳифасида қуйидаги мазмундаги бир шеърий парча сақланиб қолган:

— "Ҳидоя" китоби уни ўзлаштирган кишини ҳидоят йўлига бошлаб, кўзи ожизларнинг кўзини очади. Эй, ақл эгаси, уни ўқиб ўзлаштиргин, негаки, уни ўзлаштирган киши энг олий мақсадларга эришган бўлади".

Ҳазратнинг зўр илмий матонати ва заковати самараси ўлароқ дунёга келган ҳар томонлама мукаммал ва тўкис асарига замондошлари берган бу буюк баҳо аллома ўз давридаёқ ҳидоят йўли сарбони, деб тан олинганидан далолат десак муболаға бўлмас.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Тошкент ислом университети исломшунослик илмий тадқиқот маркази буюк алломанинг таваллуд тўйига атаб нашрга тайёрлаган ,таниқли олим Абдулҳаким Шаръий Жўзжонийнинг "Марғиноний ва унинг издошлари" рисоласини ўқиган китобхон ана шулар ҳақида атрофлича билимга эга бўлади.

Мазкур университет ректори, филология фонлари доктори Ҳамидулла Кароматов сўз бошиси билан нашр этилаётган мазкур рисола бир-бирини узвий давом эттирувчи уч мақола — "Бурҳониддин Марғиноний ва унинг шоҳ асари "Ҳидоя", "Ҳидоя" ва бухоролик фақиҳлар", "Мажмаул-Мақсуд" — "Кичик Ҳидоя"-нинг катта шарҳи" қисмларидан иборат бўлиб, уларнинг ҳар бирида ал-Марғинонийнинг ҳаёти ва ижоди қирралари, "Ҳидоя"нинг мақсад-мазмуни ва завол билмас аҳамияти, бу асарга битилган кўп сонли шарҳлар ва унинг қисқартмаларига тегишли қизиқарли маълумотлар берилган.

Китобнинг яна бир муҳим жиҳати шундаки, унда юртимизда Бурҳониддин ал-Марғинонийгача яшаб ижод этган ўнлаб таниқли фақиҳлар, буюк алломанинг устозлари ва издошларининг номлари келтирилган, уларнинг келгуси авлодларга мерос қилиб қолдирган асарлари қаламга олинган.

Ёқуб ИБРОҲИМОВ, (ЎзА).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ АХБОРОТИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 2000 йил 26 сентябрдан бошлаб валюта операциялари бўйича бухгалтерия ҳисоби, статистик ва бошқа ҳисоботларни юритиш, шунингдек божхона тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади:/*

1 Австралия доллари	163,31
1 Австрия шиллинги	19,15
1 Англия фунт стерлинги	436,58
10 Бельгия франки	65,34
1 Голландия гульдени	119,60
10 Греция драхмаси	7,78
1 Дания кронаси	35,37
1 БАА дирҳами	81,47
1 АҚШ доллари	299,21
1 Миср фунти	85,26
10 Испания песети	15,84
100 Италия лираси	13,61
1 Канада доллари	201,04
1 Хитой юани	36,14
10 Люксембург франки	65,34
1 Малайзия ринггити	78,75
1 Германия маркаси	134,76
1 Польша злотийси	65,63
1 СДР	387,91
1000 Туркия лираси	0,45
1 Финляндия маркаси	44,33
1 Франция франки	40,18
1 Швейцария франки	173,10
1 ЕВРО	263,57
10 Жанубий Корея вони	2,66
10 Япония иенаси	27,77
1 Россия рубли	10,77
1 Украина гривнаси	55,01

**/ Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.*

га оширувчи агентлар вазифаларини бажариши учун банклар, молия ташкилотлари билан шартномалар тузиши мумкин.

41-модда. Ўзбекистон Республикасининг кафолатлари

Резидент-юридик шахсларнинг мажбуриятлари бўйича Ўзбекистон Республикасининг кафолатлари Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ёки у вакил қилган орган томонидан берилади. Жисмоний шахсларнинг мажбуриятлари бўйича Ўзбекистон Республикасининг кафолатлари берилмайди. Кафолатлар бериш тартиби, шунингдек кафолатлар берилганлиги учун кафолатлар олувчидан ҳақ ундириш тартиби Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади.

42-модда. Кафолатли жамғарма

Давлат қарзи бўйича тўловларни ўз вақтида амалга оширишга ҳамда давлат томонидан ички ва хориждан маблағ жалб қилиш бўйича Ўзбекистон Республикаси мажбуриятларидан келиб чиқувчи тўловларни амалга ошириш учун маблағларни жамлашга шарт-шароит яратиш мақсадида республика бюджети таркибида кафолатли жамғарма тузилади.

Кафолатли жамғармани ташкил этиш ва ундан фойдаланиш тартиби Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади.

43-модда. Бюджет тизими тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузганлик учун жавобгарлик

Бюджет тизими тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузганликда айбдор шахслар қонунда белгиланган тартибда жавобгар бўладилар.

* * *

Қонун лойиҳасига доир таклиф ва мулоҳазаларни Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Бюджет, банк ва молия масалалари қўмитаси номига қуйидаги манзилга юборишингизни сўраймиз:

700035, Тошкент шаҳри, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси. Телефонлар:
139-86-58, 139-80-49

Лойиҳа

Ўзбекистон Республикасининг

ҚОНУНИ

БЮДЖЕТ ТИЗИМИ ТЎҒРИСИДА

«Халқ сўзи» — «Народное слово» газеталари
2000 йил

Қорақалпоғистон Республикаси бюджети ва барча даражадаги маҳаллий бюджетлар ҳисобварақларидаги бюджет маблағлари қолдиқлари тасдиқланган миқдорда нақд пул айланишини шакллантиришга йўналтирилади. Қолдиқларнинг нақд пул айланишининг тасдиқланган миқдоридан ортиқ қисми тегишли давлат ҳокимияти органларининг қарорига кўра қўшимча харажатларни амалга оширишга йўналтирилиши мумкин.

Бюджет ташкилотлари ҳисобварақларидаги бюджет маблағлари қолдиқлари олиб қўйилмаслиги керак ва улар бюджет ташкилотларининг махсус маблағлари ҳисобварақларига киритиб қўйилади, капитал қўйилмаларни молиялаш учун назарда тутилган маблағлар бундан мустасно. Бюджет ташкилотларининг махсус маблағларини шакллантириш ва сарфлаш тартиби Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади.

33-модда. Қабул қилинган Давлат бюджети бўлмаган тақдирда бюджетни ижро этиш тартиби

Агар келгуси молия йили учун Давлат бюджети йил бошланишига қадар қабул қилинмаган бўлса, у ҳолда Давлат бюджети қабул қилингунга қадар бўлган даврда давлат харажатлари қуйидаги шартларга риоя этилган ҳолда амалга оширилади:

бошланган молия йилидаги харажатлар Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланган тартибда ва Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига тақдим этилган Давлат бюджети лойиҳасида кўрсатилган бюджет маблағларининг ўн иккидан бир қисмидан ортиқ бўлмаган миқдорларда ҳар ойда амалга оширилади;

ўтган молия йилида қилинмаган бюджет харажатлари амалга оширилмайди;

ўтган молия йилида амалда бўлган солиқ солиш ва мажбурий тўловлар тўлаш тартиби Давлат бюджети қабул қилингунга қадар ўз кучини йўқотмайди.

Давлат бюджети молия йили бошланганидан кейин қабул қилинган тақдирда харажатларнинг умумий суммаси молия йили мобайнида қабул қилинган Давлат бюджетига мувофиқлаштирилиши керак.

34-модда. Бюджетдан ажратиладиган маблағларга ўзгартиришлар киритиш

Давлат бюджетига ўзгартиришлар қонунларда белгиланган тартибда киритилади.

III. ДАВЛАТ БЮДЖЕТИ

9-модда. Давлат бюджети тузилмаси

Давлат бюджети:

республика бюджетини;

Қорақалпоғистон Республикаси бюджетини ва маҳаллий бюджетларни ўз ичига олади.

Давлат бюджети таркибида давлат мақсадли жамғармалари жамланади.

Қорақалпоғистон Республикаси бюджети Қорақалпоғистон Республикасининг республика бюджетини ҳамда туманлар ва республика (Қорақалпоғистон) бўйсунувидаги шаҳарлар бюджетларини ўз ичига олади.

Вилоят бюджети вилоят бюджетини, туманлар ва вилоят бўйсунувидаги шаҳарлар бюджетларини ўз ичига олади.

Туманларга бўлинадиган шаҳарнинг бюджети шаҳар бюджетини ва шаҳар таркибига кирувчи туманлар бюджетларини ўз ичига олади.

Туманга бўйсунадиган шаҳарлари бўлган туманнинг бюджети туман бюджетини ва туман бўйсунувидаги шаҳарлар бюджетларини ўз ичига олади.

10-модда. Бюджет таснифи

Бюджет таснифи Давлат бюджети тузилмасига кирувчи бюджетлар даромадлари ва харажатларини, шунингдек Давлат бюджетини тузиш, кўриб чиқиш, қабул қилиш ҳамда ижро этиш мақсадида бюджет маълумотларини тизимга солиш учун фойдаланиладиган тақчилликни молиялаш манбаларини гуруҳлашдан иборатдир ва у бюджет маълумотлари халқаро тасниф тизимларининг айнан шундай маълумотлари билан қиёсланишини таъминлайди.

Бюджет таснифи:

бюджет даромадлари таснифини;

бюджет харажатларининг вазифа жиҳатидан, ташкилий ва иқтисодий таснифини;

Давлат бюджети тақчиллигини молиялаш манбалари таснифини ўз ичига олади.

Бюджет даромадлари таснифи қонун ҳужжатларига мувофиқ даромадларни турлар ва манбалар бўйича гуруҳларга бўлишдан иборат бўлади.

Бюджет харажатларининг вазифа жиҳатидан таснифи

ларига қонун ҳужжатларида белгиланган муддатларда тақдим этади.

Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитаси, Давлат божхона қўмитаси солиқлар, йиғимлар, божлар ва бошқа мажбурий тўловларнинг бюджетга ҳисобот давридаги тушумлари тўғрисидаги ҳисоботни ҳар ойда Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигига қонун ҳужжатларида белгиланган муддатларда тақдим этади.

Ҳудудий солиқ органлари солиқлар, йиғимлар, божлар ва бошқа мажбурий тўловларнинг бюджетга ҳисобот давридаги тушумлари тўғрисидаги ҳисоботни ҳар ойда ҳудудий молия органларига қонун ҳужжатларида белгиланган муддатларда тақдим этади.

Давлат мақсадли жамғармаларини тақсимловчи органлар ҳисобот даврида давлат мақсадли жамғармаларига маблағлар тушуми ва улардан фойдаланиш тўғрисидаги ҳисоботларни Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигига шу вазирлик белгилаган муддатларда тақдим этади.

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳисобот йили Давлат бюджетининг ижроси тўғрисидаги ҳисоботни Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига ҳисобот йилидан кейинги йилнинг ўн бешинчи майидан кечиктирмай тақдим этади.

Давлат бюджетининг ижроси тўғрисидаги ҳисобот Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси томонидан кўриб чиқилади ва тасдиқланади.

Қорақалпоғистон Республикаси бюджети ва маҳаллий бюджетлар ижроси тўғрисидаги ҳисоботлар Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси ва ҳокимиятнинг тегишли маҳаллий вакиллик органлари томонидан кўриб чиқилади ва тасдиқланади.

VII. ЯКУНЛОВЧИ ҚОИДАЛАР

40-модда. Давлат томонидан маблағ жалб қилиш

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Давлат бюджети доирасида келгуси молия йили учун давлат ички ва ташқи қарзининг энг юқори миқдорларини тасдиқлайди.

Давлат томонидан ички ва хориждан маблағ жалб қилиш ва давлат қарзи кўпайишига олиб келувчи бошқа ҳаракатлар Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ёки у вакил қилган орган томонидан амалга оши-

Лойиҳа

Ўзбекистон Республикасининг

ҚОНУНИ

БЮДЖЕТ ТИЗИМИ ТЎҒРИСИДА

I. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1-модда. Ушбу Қонуннинг мақсади

Ушбу Қонун:

Ўзбекистон Республикасининг бюджет тизими тузилиши ва уни бошқариш асосларини;

Ўзбекистон Республикасининг Давлат бюджети (бундан буён матнда Давлат бюджети деб юритилади) тузилиши ва таркибий тузилмаси принципларини;

Давлат бюджети ва унинг таркибига кирувчи бюджетларни тузиш, кўриб чиқиш, қабул қилиш ва ижро этиш тартибини;

бюджетнинг даромадларини шакллантириш ва унинг харажатларини амалга ошириш принципларини;

турли даражалардаги бюджетлар ўртасидаги ўзаро муносабатларни;

Давлат бюджети маблағлари билан операцияларни амалга ошириш чоғида ҳисобга олиш, ҳисобот ва назорат қилиш тартибини белгилайди.

2-модда. Бюджет тизими тўғрисидаги қонун ҳужжатлари

Бюджет тизими тўғрисидаги қонун ҳужжатлари ушбу Қонун ва бошқа қонун ҳужжатларидан иборатдир.

Агар Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномасида Ўзбекистон Республикасининг бюджет тизими тўғрисидаги қонун ҳужжатларида назарда тутилганидан бошқача қоидалар белгиланган бўлса, халқаро шартнома қоидалари қўлланилади.

3-модда. Асосий тушунчалар

Ушбу Қонунда қуйидаги асосий тушунчалар қўлланилади:

бюджет жараёни – Давлат бюджетини тузиш, кўриб чиқиш, қабул қилиш ва ижро этиш, унинг ижросини назорат қилиш, ижроси ҳақидаги ҳисоботларни тайёр-

Давлат бюджетига мувофиқ:

Қорақалпоғистон Республикаси бюджети, вилоятлар ва Тошкент шаҳар бюджетлари – Давлат бюджети қабул қилинганидан кейин икки ҳафталик муддат ичида тегишинча Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси ҳамда вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимият вакиллик органлари томонидан;

Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятлар таркибига кирувчи туманлар ва шаҳарлар бюджетлари – Қорақалпоғистон Республикаси бюджети, вилоятлар ва Тошкент шаҳар бюджетлари тасдиқланганидан кейин бир ҳафталик муддат ичида туман, шаҳар ҳокимият вакиллик органлари томонидан;

шаҳарлар таркибига кирувчи туманлар бюджетлари ва туман бўйсунувидаги шаҳарлар бюджетлари – белгиланган муддатларда ҳокимиятнинг юқори турувчи вакиллик органлари томонидан қабул қилинади.

30-модда. Давлат бюджетининг бюджет маблағлари олувчиларга етказилиши

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги:

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари эътиборига Қорақалпоғистон Республикаси бюджети, вилоятлар ва Тошкент шаҳар бюджетлари даромадлари ва харажатлари миқдорини, шунингдек келгуси молия йили учун уларга республика бюджетидан бериладиган бюджет субвенциялари ва дотациялари миқдорини ва бюджетга оид бошқа кўрсаткичларни – Давлат бюджети қабул қилинганидан кейин уч кунлик муддат ичида;

Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитаси ва Ўзбекистон Республикаси Давлат божхона қўмитаси эътиборига Давлат бюджети даромадларининг тасдиқланган миқдорини – Давлат бюджети қабул қилинганидан кейин бир ҳафталик муддат ичида;

республика бюджетидан молияланадиган ташкилотлар, шунингдек давлат мақсадли жамғармаларини тақсимловчи органлар эътиборига улар учун белгиланган даромадлар ва харажатлар миқдорини - Давлат бюджети қабул қилинганидан кейин ўн кунлик муддат ичида етказади.

Ҳудудий молия органлари Қорақалпоғистон Республикаси бюджети ва маҳаллий бюджетлар қабул қилин-

1) бюджет маблағлари олувчиларнинг жорий харажатлари шаклида;

2) жорий бюджет трансфертлари шаклида;

3) капитал харажатлар шаклида:

асосий фондлар ва воситаларни (улар билан боғлиқ ишлар ва хизматлар ҳам шу жумлага киради) давлат эҳтиёжлари учун олиш ва такрор ишлаб чиқаришга;

чет элда давлат эҳтиёжлари учун ер ва бошқа мол-мулк олишга;

давлат эҳтиёжлари учун ерга бўлган ҳуқуқни ва бошқа номоддий активларни олишга;

давлат заҳираларини вужудга келтиришга;

4) капитал харажатларни қоплаш учун юридик шахсларга бериладиган бюджет трансфертлари шаклида;

5) резидент-юридик шахсларга ва чет эл давлатларига бериладиган бюджет ссудалари шаклида;

6) давлат мақсадли жамғармаларига бериладиган бюджет ссудалари ва дотациялари шаклида;

7) давлат қарзини қайтариш ва унга хизмат кўрсатиш бўйича тўловлар шаклида;

8) қонун ҳужжатларида тақиқланмаган бошқа харажатлар шаклида.

13-модда. Бюджетлар ўртасида тақсимланадиган маблағларни даромадлар ва харажатлар жумласига киритиш

Қайси бюджетлардан йўналтирилаётган бўлса, шу бюджетларнинг қуйидаги шаклдаги харажатлари ва айни бир вақтда қайси бюджетларга бориб тушаётган бўлса, шу бюджетларнинг қуйидаги шаклдаги даромадлари бўлган маблағлар Давлат бюджети таркибига кирувчи бюджетлар ўртасида тақсимланиши мумкин:

1) бюджет субвенциялари ва дотациялари (тасдиқланган миқдорлар доирасида);

2) бюджет ссудалари ва уларнинг қайтарилиши;

3) ушбу Қонунга ва тегишли йилнинг Давлат бюджетига мувофиқ амалга ошириладиган бошқа ўзаро ҳисоб-китоблар.

14-модда. Давлат бюджети тақчиллигини молиялаш

Давлат бюджети тақчиллиги:

моддалар бўйича қисқартириш тўғрисида қонун ҳужжатларида назарда тутилган тартибда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига таклиф киритади.

Турли даражадаги бюджетларнинг даромадлари ва харажатлари ўртасидаги вақтинчалик узилишларни тўғрилаш мақсадида молия йили мобайнида уларга тегишли бюджетлардан бюджет ссудалари ажратилиши мумкин. Бюджет ссудаларини беришнинг энг кеч муддати ва тартиби Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги томонидан белгиланади.

Турли даражадаги бюджетларнинг даромадлари ва харажатлари ўртасидаги вақтинчалик узилишларни молия йили мобайнида нақд пул айланиши ҳисобига уни молия йили охиригача тасдиқланган ҳажмга қадар тиклаган ҳолда, шунингдек давлатнинг қисқа муддатли қимматли қоғозларини чиқариш ҳисобига қоплаш мумкин.

37-модда. Давлат бюджетининг касса ижроси

Давлат бюджетининг касса ижросини ташкил этиш, шунингдек унинг давлат даромадлари ва харажатларини ҳисобга олиш Ўзбекистон Республикаси Марказий банки томонидан Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги билан биргаликда амалга оширилади. Давлат бюджетининг касса ижроси операцияларини банклар Марказий банкнинг топшириғига биноан бажаради.

Бюджет маблағлари олувчиларнинг харажатлари уларнинг ҳисоб-варақларидаги бюджет маблағлари қолдиқлари доирасида тўлов топшириқномалари бўйича амалга оширилади.

38-модда. Давлат бюджети ижросини назорат қилиш

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ва ҳудудий молия органлари Давлат бюджети ижроси назорат қилинишини амалга ошириш чоғида:

турли даражадаги бюджетлар ижроси якунларини кўриб чиқади;

турли даражадаги бюджетларга маблағлар тушуми тўғрисида солиқ ва божхона органларидан, давлат мақсадли жамғармаларини тақсимловчи органлардан ахборотлар олади;

бюджет маблағлари олувчилардан бюджетдан ажратиладиган маблағларнинг тушуми ва сарфи тўғрисида маълумотлар талаб қилиб олади;

нинг) марказлаштирилган жамғармаси бўлиб, унда даромадлар манбалари ва улардан тушумлар миқдори, шунингдек молия йили мобайнида аниқ мақсадлар учун ажратиладиган маблағлар сарфи йўналишлари ва миқдори назарда тутилади;

давлат ички қарзлари – давлат томонидан ички маблағни жалб қилиш натижасида пайдо бўлган Ўзбекистон Республикаси мажбуриятларининг йиғиндиси;

давлат мақсадли жамғармалари – Давлат бюджети таркибида жамлантириладиган жамғармалар, уларнинг ҳар бири учун қонун ҳужжатлари билан белгиланган маблағлар манбалари, ҳар бир манбадан маблағ тушиши нормалари ва шартлари, шунингдек шу маблағлардан фойдаланилиши мумкин бўлган мақсадлар;

давлат ташқи қарзи – давлат томонидан хориждан маблағ жалб қилиш натижасида пайдо бўлган Ўзбекистон Республикаси мажбуриятларининг йиғиндиси;

давлат томонидан ички маблағни жалб қилиш – активларни Ўзбекистон Республикасининг ички манбаларидан (резидентлар – юридик ва жисмоний шахслардан) жалб этиш ҳамда бунинг натижасида Ўзбекистон Республикасининг қарз олувчи сифатидаги ёки қарз олувчи резидентларнинг ўз кредитларини (заёмларини) тўлашига кафил сифатидаги мажбуриятлари юзага келиши;

давлат томонидан хориждан маблағ жалб қилиш – активларни хориж манбаларидан (чет эл давлатларидан, норезидент-юридик шахслардан ёки халқаро ташкилотлардан) жалб этиш ҳамда бунинг натижасида Ўзбекистон Республикасининг қарз олувчи сифатидаги ёки қарз олувчи резидентларнинг ўз кредитларини (заёмларини) тўлашига кафил сифатидаги мажбуриятлари юзага келиши;

давлат қарзи – давлат томонидан ички маблағни ва хориждан маблағ жалб қилиш натижасида пайдо бўлган Ўзбекистон Республикаси мажбуриятларининг йиғиндиси;

маҳаллий бюджет – Давлат бюджетининг тегишли вилоят, туман, шаҳар пул маблағлари жамғармасини ташкил этувчи бир қисми бўлиб, унда даромадлар манбалари ва улардан тушумлар миқдори, шунингдек молия йили мобайнида аниқ мақсадлар учун ажратиладиган маблағ-

гирма бешинчи июнидан кечиктирмай юқори молия органларига;

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимлари, давлат мақсадли жамғармаларини тақсимловчи органлар томонидан - Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси белгилаган тартибда ва муддатларда, бироқ жорий йилнинг биринчи июлидан кечиктирмай Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигига тақдим этилади.

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги келгуси молия йилига мўлжалланган Давлат бюджети лойиҳасини жорий йилнинг биринчи октябригача тайёрлайди.

27-модда. Давлат бюджети лойиҳасини тайёрлаш

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги Давлат бюджети лойиҳасини бюджет маблағлари олувчиларнинг тақдим этилган буюртмаларига ва Давлат бюджетининг тузилмасига кирувчи бюджетлар лойиҳаларига мувофиқ тайёрлайди.

Келгуси молия йилига мўлжалланган Давлат бюджети лойиҳаси:

1) бюджет таснифига мувофиқ акс эттириладиган Давлат бюджети даромадлари ва харажатларини;

2) умумдавлат солиқларидан Қорақалпоғистон Республикаси бюджетига, вилоятлар ва Тошкент шаҳар бюджетларига ажратмалар нормативлари, шунингдек мазкур бюджетларнинг даромадлари, шу жумладан бюджет субвенциялари ва дотациялари ҳамда харажатлари миқдорларини;

3) Қорақалпоғистон Республикаси бюджетининг, вилоятлар ва Тошкент шаҳар бюджетларининг нақд пул айланиши миқдорларини;

4) Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси заҳира жамғармасининг, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар бюджетлари заҳира жамғармаларининг назарда тутилмаган харажатларни қоплашга тегишли бюджет маблағлари йўналтирилиши мумкин бўлган доирадаги миқдорларини;

5) Давлат бюджети тақчиллигининг энг юқори миқдори ва уни молиялаш манбаларини;

6) давлат ички ва ташқи қарзининг, давлат томонидан бериладиган кредитлар, кафолатли жамғарманинг энг

давлат эҳтиёжлари учун ерга бўлган ҳуқуқни ва бошқа номоддий активларни олишга;

давлат заҳираларини вужудга келтиришга;

4) капитал харажатларни қоплаш учун юридик шахсларга бериладиган бюджет трансфертлари шаклида;

5) резидент-юридик шахсларга ва чет эл давлатларига бериладиган бюджет ссудалари шаклида;

6) давлат мақсадли жамғармаларига бериладиган бюджет ссудалари ва дотациялари шаклида;

7) давлат қарзини қайтариш ва унга хизмат кўрсатиш бўйича тўловлар шаклида;

8) қонун ҳужжатларида тақиқланмаган бошқа харажатлар шаклида.

17-модда. Республика бюджети тақчиллигини молиялаш

Республика бюджети тақчиллиги:

давлат томонидан хориждан ва ички маблағни жалб қилиш;

республика бюджети маблағларининг молия йили бошланишидаги қолдиқлари;

қонунларга мувофиқ бошқа манбалар ҳисобига молияланади.

18-модда. Қорақалпоғистон Республикаси бюджети ва маҳаллий бюджетлар даромадлари

Қорақалпоғистон Республикаси бюджети ва маҳаллий бюджетлар даромадлари:

1) қонун ҳужжатларига мувофиқ Қорақалпоғистон Республикаси бюджетига ва маҳаллий бюджетларга ўтказиладиган маҳаллий солиқлар, йиғимлар, божлар, шунингдек мажбурий тўловлар ва солиқ бўлмаган бошқа тушумлар;

2) қонун ҳужжатларида белгиланган нормативларга мувофиқ Қорақалпоғистон Республикаси бюджетига ва маҳаллий бюджетларга йўналтириладиган умумдавлат солиқлари, йиғимлари, божлари, шунингдек мажбурий тўловлар ҳамда бошқа умумдавлат тушумлари;

3) қонун ҳужжатларида белгиланган нормативлар бўйича давлат мулкини жойлаштириш, фойдаланишга беришдан олинган даромадлар;

4) қонун ҳужжатларига мувофиқ мерос олиш, ҳадя

далари бундан мустасно) амалга оширилади.

Бюджет маблағлари олувчининг сўровига биноан молия йили учун унга назарда тутилган бюджетдан ажратиладиган маблағлар айрим моддалар бўйича (капитал қўйилмалар моддаларидан ташқари) бошқа моддалар бўйича бюджетдан ажратиладиган маблағлар тенг миқдорда камайтирилган ва мазкур бюджет маблағлар олувчи учун назарда тутилган бюджетдан ажратиладиган маблағларнинг умумий ҳажми сақлаб қолинган тақдирда дастлабки ҳажмининг ўн беш фоизига қадар кўпайтирилиши мумкин. Мазкур ўзгартиришлар:

1) республика бюджетидан ажратиладиган бюджет маблағларига – Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги томонидан;

2) Қорақалпоғистон Республикаси бюджети ва маҳаллий бюджетлардан ажратиладиган бюджет маблағларига - Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги белгилаган тартибда тегишли ҳудудий молия органлари томонидан киритилади.

35-модда. Давлат бюджетини белгиланган параметрлар доирасида ижро этиш

Қорақалпоғистон Республикаси давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари Давлат бюджети даромадларини қисқартирувчи ёки харажатларини оширувчи бирон-бир ҳаракат қилиш, агар бундай ҳаракат мазкур бюджет тақчиллигининг қонун ҳужжатларида белгиланган энг юқори даражасидан ошиб кетишига олиб келадиган бўлса, ҳуқуқига эга эмас.

Бюджет тасдиқланганидан кейин молия йили мобайнида айрим турлар бўйича бюджет даромадларини қисқартиришга олиб келувчи қонун ҳужжати (ҳокимият маҳаллий вакиллик органининг қарори), агар унда бошқа турлар бўйича даромадларни кўпайтириш ва (ёки) бюджет харажатлари тегишли миқдорда қисқартирилиши керак бўлган моддалар назарда тутилган бўлсагина, қабул қилиниши ва амалга киритилиши мумкин.

Қорақалпоғистон Республикаси бюджети, вилоятлар, Тошкент шаҳар, туманлар, шаҳарлар бюджетлари тасдиқланганидан кейин молия йили мобайнида тегишли бюджет харажатлари қисқартирилишига ва (ёки) даромадлари кўпайишига олиб келувчи қонун ҳужжати ва ҳокимият маҳаллий вакиллик органининг бошқа қарори қабул қилинган тақдирда ҳосил бўладиган ортиқча маб-

бюджет таснифи тизими, ҳисобга олиш-бюджет ҳужжатлари ва бюджет жараёни тузилишининг ягоналиги;

бюджет тузилишининг Ўзбекистон Республикаси маъмурий-ҳудудий тузилишига мувофиқлиги;

турли даражадаги бюджетларнинг ўзаро боғлиқлиги;

Давлат бюджети баланслилиги;

давлат даромадларини аниқ манбалар бўйича ва харажатларини йўналишлар (моддалар) бўйича режалаштириш;

Давлат бюджети харажатларини тасдиқланган бюджетдан ажратиладиган маблағ доирасида сарфлаш;

барча даражадаги бюджетларнинг мустақиллиги.

6-модда. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг бюджет тизимини бошқариш соҳасидаги ваколатлари

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси бюджет тизимини бошқариш соҳасида:

Давлат бюджети лойиҳаси ишлаб чиқилишини ташкил этади ва уни Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига тақдим этади;

Давлат бюджетининг ижросини ташкил этади;

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ва давлат бошқаруви бошқа органларининг Давлат бюджетини ижро этиш борасидаги ишларини мувофиқлаштиради ва назорат қилади;

давлат мақсадли жамғармалари маблағларини шакллантириш ва улардан фойдаланиш тартибини белгилайди;

Давлат бюджети ижроси тўғрисидаги ҳисоботларни кўриб чиқади ва Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси тасдиғига киритади;

қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа ваколатларни амалга оширади.

7-модда. Қорақалпоғистон Республикаси давлат ҳокимияти органлари ва маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг бюджет тизимини бошқариш соҳасидаги ваколатлари

Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси ва ҳокимиятнинг маҳаллий вакиллик органлари бюджет тизимини бошқариш соҳасида:

жетлар тақчиллигига йўл қўйилмайди.

Қорақалпоғистон Республикаси бюджетини ва маҳаллий бюджетларни тасдиқлаш ва ижро этишда:

1) қонун ҳужжатларида назарда тутилмаган манбалар ҳисобига жамғармалар ташкил этишга;

2) маблағ жалб қилишни амалга оширишга, юқори бюджетлардан бюджет ссудалари олиш бундан мустасно;

3) ўз бюджетлари харажатларига тасдиқланган бюджетдан ажратиладиганидан ортиқча маблағ сарфлашга, ушбу Қонунда назарда тутилган ҳоллар бундан мустасно;

4) бюджет маблағлари ҳисобидан бошқа шахслар фойдасига молиявий кафолатлар ва кафилликлар беришга;

5) юридик ва жисмоний шахсларга бюджет ссудалари беришга йўл қўйилмайди.

V. ДАВЛАТ БЮДЖЕТИНИ ТАЙЁРЛАШ, КЎРИБ ЧИҚИШ ВА ҚАБУЛ ҚИЛИШ

25-модда. Бюджет сўрови

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳар йили Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланган муддатларда келгуси молия йилига:

тегишли ҳудудлар ва давлат мақсадли жамғармалари бюджетлари лойиҳаларини тайёрлаш учун - Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашига, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимларига, давлат мақсадли жамғармаларини тақсимловчи органларга;

бюджетдан ажратиладиган маблағларни олишга буюртмалар тузиш учун - республика бюджетидан молияланадиган бюджет маблағлари олувчиларга бюджет сўрови юборади.

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари бюджет сўрови олинганидан кейин уч кунлик муддат ичида тегишли ҳудудлар бюджетлари лойиҳаларини тузиш юзасидан, тегишли бюджетлар лойиҳаларини тайёрлаш тартибини, муддатларини тартибга солувчи қарорлар қабул қилади.

Қорақалпоғистон Республикаси Молия вазирлиги, вилоятлар ва Тошкент шаҳар молия органлари мазкур

лан харажатлари ўртасидаги вақтинчалик узилишни қоплаш учун давлат мақсадли жамғармаларига Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарорига биноан республика бюджетидан бюджет дотациялари ва ссудалари ажратилиши мумкин.

Давлат мақсадли жамғармаларига тушган даромадлар харажатлардан ошган тақдирда Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг тақдимномасига биноан Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори билан ортиқча сумма йилнинг ҳар бир чораги якунлари бўйича республика бюджетига тўлиқ ёки қисман олиб қўйилиши мумкин.

Давлат бюджети ижроси жараёнида давлат мақсадли жамғармалари маблағлари ушбу модданинг тўртинчи қисмига мувофиқ олиб қўйилган даромадлар ҳажми ҳисобга олинган ҳолда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан ҳақиқатда тушган маблағлар ҳажмининг ўн беш фоизига қадар миқдорда Давлат бюджети харажатларининг бошқа йўналишларига қайта тақсимланиши мумкин.

IV. БЮДЖЕТЛАР ЎРТАСИДАГИ ЎЗАРО МУНОСАБАТЛАР

21-модда. Давлат бюджети маблағларини бюджетлар ўртасида қайта тақсимлаш

Давлат бюджети маблағлари турли даражадаги бюджетлар ўртасида қуйидаги йўл билан қайта тақсимланади:

қуйи бюджетларга юқори бюджетлардан бюджет субвенциялари ва дотациялари бериш;

бюджет ижроси жараёнида пайдо бўлган ўзаро ҳисоб-китоблар бўйича маблағларни юқори бюджетдан қуйи бюджетга, шунингдек қуйи бюджетдан юқори бюджетга йўналтириш;

бюджет ссудалари ажратиш.

Республика бюджетидан бюджет субвенциялари ва дотациялари Қорақалпоғистон Республикаси бюджети, вилоятлар ва Тошкент шаҳар бюджетларига тасдиқланган Давлат бюджети доирасида ажратилади.

Қорақалпоғистон Республикаси бюджети, вилоятлар ва Тошкент шаҳар бюджетларидан бюджет субвенциялари

давлат бошқаруви органлари, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари, шунингдек бошқа бюджет ташкилотлари томонидан ижро этиладиган асосий вазифалар бўйича харажатларни гуруҳларга бўлищдан иборат бўлади.

Бюджет харажатларининг ташкилий таснифи бюджетдан ажратиладиган маблағлар уларни бевосита олувчилар ўртасида тақсимланишини акс эттирувчи хўжалик юритувчи субъектлар ва тадбирлар турлари бўйича харажатларни гуруҳларга бўлищдан иборат бўлади.

Бюджет харажатларининг иқтисодий таснифи тўловларнинг иқтисодий вазифаси ва турлари бўйича харажатларни гуруҳлащдан иборат бўлади.

Давлат бюджети тақчиллигини молиялаш манбалари таснифи тақчилликни молиялашнинг ички ва ташқи манбалари бўйича гуруҳларга бўлищдан иборат бўлади.

Бюджет таснифи қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги томонидан ишлаб чиқилади ва тасдиқланади.

11-модда. Давлат бюджети даромадлари

Давлат бюджети даромадлари:

1) қонун ҳужжатларида белгиланган солиқлар, йиғимлар, божлар, шунингдек мажбурий тўловлар ҳамда солиқ бўлмаган бошқа тушумлар;

2) давлат молиявий активлари ва бошқа активлар жойлаштирилиши, фойдаланишга берилиши ва сотилишидан олинган даромадлар;

3) қонун ҳужжатларига мувофиқ мерос олиш, ҳадя этиш ҳуқуқи бўйича давлат мулкига ўтган пул маблағлари;

4) юридик ва жисмоний шахслардан, шунингдек чет эл давлатларидан келган қайтарилмайдиган пул тушумлари;

5) резидент-юридик шахсларга ва чет эл давлатларига берилган бюджет ссудаларини қайтариш ҳисобига берилган тўловлар;

6) қонун ҳужжатларида тақиқланмаган бошқа даромадлар ҳисобига шакллантирилади.

12-модда. Давлат бюджети харажатлари

Давлат бюджети харажатлари тасдиқланган бюджетдан маблағ ажратиш доирасида қуйидагича сарфланади:

ганидан кейин бир ҳафталик муддат ичида:

тегишли ҳудудий солиқ органлари эътиборига — Қорақалпоғистон Республикаси бюджети ва маҳаллий бюджетлар даромадларининг тасдиқланган миқдорини;

Қорақалпоғистон Республикаси бюджети ва маҳаллий бюджетлардан молияланадиган ташкилотлар эътиборига — улар учун белгиланган бюджетдан ажратиладиган маблағлар миқдорларини етказади.

VI. ДАВЛАТ БЮДЖЕТИНИНГ ИЖРОСИ ВА УНИНГ ИЖРО ЭТИЛИШИНИ НАЗОРАТ ҚИЛИШ

31-модда. Давлат бюджети даромадларини шакллантириш

Давлат бюджети даромадлари ушбу Қонунга, солиқ, божхона тўғрисидаги қонун ҳужжатларига ва бошқа қонун ҳужжатларига мувофиқ шакллантирилади.

Ҳисоблаб чиқарилган, бироқ жорий йилнинг ўттиз биринчи декабригача бюджетларга тўланмаган даромадлар келгуси йил бюджетларига ўтказилиши керак.

32-модда. Давлат бюджети маблағларини сарфлаш

Тасдиқланган бюджет маблағлари доирасида, харажатлар сметасига мувофиқ Давлат бюджети маблағлари бюджет маблағлари олувчилар томонидан молия йили мобайнида босқичма-босқич, тайинлаш сертификатини муайян даврга ва тегишли суммага расмийлаштириш йўли билан:

республика бюджетидан молияланадиган бюджет ташкилотлари бўйича — Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги томонидан;

Қорақалпоғистон Республикаси бюджетидан ёки маҳалий бюджетлардан молияланадиган бюджет ташкилотлари бўйича — тегишли ҳудудий молия органи томонидан сарфланади.

Тайинлаш сертификатларини тайёрлаш, расмийлаштириш, бериш, ижро этиш ва ҳисобга олиш тартиби Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги томонидан белгиланади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг
ҚАРОРИ

"Бюджет тизими тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг лойиҳаси ҳақида

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси **ҚАРОР ҚИЛАДИ:**

1. "Бюджет тизими тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг лойиҳаси биринчи ўқишда маъқуллансин.

2. "Бюджет тизими тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг лойиҳаси умумхалқ муҳокамаси учун "Халқ сўзи" ва "Народное слово" газеталарида эълон қилинсин.

3. Олий Мажлиснинг Бюджет, банк ва молия масалалари қўмитаси тушган таклифларни манфаатдор вазирлик ва идоралар билан биргаликда умумлаштирсин ҳамда "Бюджет тизими тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг маромига етказилган лойиҳасини Олий Мажлис муҳокамасига киритсин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Раиси

Э. ХАЛИЛОВ

Тошкент шаҳри,
2000 йил 30 август.

рилади.

Давлат томонидан ички ва хориждан маблағ жалб қилиш:

1) иқтисодиётни ривожлантиришнинг устувор йўналишларини, шу жумладан давлат инвестиция дастурларини молиялаш;

2) Давлат бюджети даромадлари билан харажатлари ўртасида тушумлар вақтга кўра мувофиқ эмаслиги туфайли келиб чиққан йиллик ички узилишларни тўғрилаш;

3) мавжуд қарзни қайта молиялаш;

4) бюджет тақчиллигини молиялаш;

5) табиий офат ёки бошқа фавқулодда вазиятлар туфайли маблағларга бўлган эҳтиёжларни қоплаш мақсадида амалга оширилиши мумкин.

Давлат томонидан ички ва хориждан маблағ жалб қилишда қарз мажбуриятларининг қуйидаги турларидан фойдаланиш мумкин:

1) қисқа муддатли (бир йилгача бўлган даврга чиқариладиган), ўртача муддатли (бир йилдан беш йилгача бўлган даврга чиқариладиган) ва узоқ муддатли (беш йилдан ортиқ даврга чиқариладиган) давлат қимматли қоғозлари;

2) кредитлар (қисқа муддатли, ўртача муддатли ва узоқ муддатли);

3) Ўзбекистон Республикасининг кафолатлари;

4) бюджет даромадлари билан харажатлари ўртасидаги вақтинчалик касса узилишини қоплаш учун қисқа муддатли ссудалар;

5) қонун ҳужжатларида назарда тутилган бошқа турлар.

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги давлат томонидан амалга оширилган барча маблағ жалб қилишлар тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Марказий банкига ахборот тақдим этади.

Давлат томонидан маблағ жалб қилишда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ёки у вакил қилган орган давлат қарзига хизмат кўрсатувчи ва давлат томонидан маблағ жалб қилиш бўйича ҳисоб-китобларнинг ўз вақтида ва тўғри юритилиши устидан назоратни амал-

Қирқиш чизиғи

давлат томонидан хориждан ва ички маблағни жалб қилиш;

республика бюджети маблағларининг молия йили бошланишидаги қолдиқлари;

қонунларга мувофиқ бошқа манбалар ҳисобига молияланади.

15-модда. Республика бюджети даромадлари

Республика бюджети даромадлари:

1) қонун ҳужжатларида белгиланган тартибдаги ва норматившар асосидаги умумдавлат солиқлари, йиғимлари, божлари, шунингдек мажбурий тўловлар ҳамда солиқ бўлмаган бошқа тушумлар;

2) қонун ҳужжатларида белгиланган нормативлар бўйича давлат молиявий активлари ва бошқа активларини жойлаштириш, фойдаланишга бериш ва сотишдан олинган даромадлар;

3) қонун ҳужжатларига мувофиқ мерос олиш, ҳадя этиш ҳуқуқи бўйича давлат мулкига ўтган пул маблағлари;

4) юридик ва жисмоний шахслардан, шунингдек чет эл давлатларидан келган қайтарилмайдиган пул тушумлари;

5) резидент-юридик шахсларга ва чет эл давлатларига берилган бюджет ссудаларини қайтариш ҳисобига берилган тўловлар;

6) қонун ҳужжатларида тақиқланмаган бошқа даромадлар ҳисобига шакллантирилади.

16-модда. Республика бюджети харажатлари

Республика бюджети харажатлари тасдиқланган бюджетдан маблағ ажратиш доирасида қуйидагича сарфланади:

1) республика бюджетидан молияланадиган бюджет маблағи олувчиларнинг жорий харажатлари шаклида;

2) жорий бюджет трансфертлари шаклида;

3) капитал харажатлар шаклида:

асосий фондлар ва воситаларни (улар билан боғлиқ ишлар ва хизматлар ҳам шу жумлага киради) давлат эҳтиёжлари учун олиш ва такрор ишлаб чиқаришга;

чет элда давлат эҳтиёжлари учун ер ва бошқа мол-мулк олишга;

юқори миқдорларини ўз ичига олади.

Келгуси молия йилига мўлжалланган Давлат бюджети лойиҳасини тайёрлаш жараёнини мувофиқлаштириш ва назорат қилишни Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси Раиси ёки унинг топшириғига кўра Ўзбекистон Республикасининг Бош вазири амалга оширади.

28-модда. Бюджетнома

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги вазирликлар, давлат қўмиталари, идоралар ва бошқа ташкилотлар билан биргаликда қуйидагиларни ўз ичига олган бюджетнома лойиҳасини ишлаб чиқади ва биринчи октябрга қадар Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига киритади:

1) мамлакатни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг ўтган йилги асосий якунлари ва мамлакатни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг жорий йилги якунларининг прогноз баҳоси;

2) ўтган йилги Давлат бюджети ижроси тўғрисидаги ҳисобот ва жорий йилги Давлат бюджетининг кутилаётган ижроси баҳоси;

3) келгуси йилга мўлжалланган Давлат бюджети лойиҳасини тузишда асос бўлган келгуси йил учун асосий макроиқтисодий кўрсаткичлар;

4) мамлакат бюджет ва солиқ сиёсатининг келгуси йилги асосий йўналишлари лойиҳаси;

5) мамлакат бюджет ва солиқ сиёсатининг келгуси йилги асосий йўналишларига шарҳлар;

6) давлат ташқи ва ички қарзлари ҳамда улар бўйича харажатлар ҳолати тўғрисидаги маълумотлар;

7) келгуси молия йилига мўлжалланган Давлат бюджети лойиҳаси.

Бюджетнома Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан жорий йилнинг биринчи ноябридан кечиктирмай Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига киритилади.

29-модда. Давлат бюджетининг қабул қилиниши

Давлат бюджети Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси томонидан қабул қилинади.

лаш ва тасдиқлаш, шунингдек Давлат бюджети таркибига кирувчи бюджетлар ўртасидаги ўзаро муносабатларнинг қонун ҳужжатлари билан тартибга солинган жараёни;

бюджет дотацияси – ўз даромадлари ва бюджет томонидан тартибга солинадиган бошқа маблағлар етишмаган тақдирда қуйи бюджетнинг харажатлари билан даромадлари ўртасидаги фарқни қоплаш учун юқори бюджетдан қуйи бюджетга тўлов олмай ажратиладиган пул маблағлари;

бюджетдан маблағ ажратиш – қонун ҳужжатларида назарда тутилган тартибда Давлат бюджетидан бюджет маблағлари олувчиларга ажратиладиган пул маблағлари;

бюджет профицити – муайян даврда бюджет даромадларининг бюджет харажатларидан ортиқ бўлган суммаси;

бюджет ссудаси – юқори бюджетдан қуйи бюджетга ёхуд республика бюджетидан резидент-юридик шахсга ёки чет эл давлатига қайтариш асосида ажратиладиган маблағ;

бюджет субвенцияси – қонун ҳужжатларида назарда тутилган тартибда муайян мақсадларга сарфлаш шарти билан юқори бюджетдан қуйи бюджетга тўлов олмай ажратиладиган пул маблағлари;

бюджет сўрови – бюджет таснифи бўйича тушумларни шакллантириш ва бюджет маблағлари ажратиш тўғрисидаги сўров;

бюджет ташкилотлари – Давлат бюджетида унга зиммасига юклатилган вазифаларни бажариш билан боғлиқ фаолиятини молиялашнинг асосий манбаи бўлган бюджетдан маблағ ажратиш назарда тутилган вазирлик, давлат қўмитаси, идора, давлат ташкилоти;

бюджет тақчиллиги – муайян даврда бюджет харажатларининг бюджет даромадларидан ортиқ бўлган суммаси;

бюджет трансферти – бюджетдан юридик шахсга ёки жисмоний шахсга бевосита ёхуд ваколатли орган орқали тўлов олмай ажратиладиган пул маблағлари;

Давлат бюджети – давлат пул маблағларининг (шу жумладан давлат мақсадли жамғармалари маблағлари -

қонун ҳужжатларига мувофиқ банклардан бюджет маблағлари ҳаракати тўғрисида маълумотлар олади;

бюджет маблағлари олувчиларнинг молия-хўжалик фаолиятини ўз ваколатлари доирасида тафтиш қилади ва текширувдан ўтказади.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси йилнинг ҳар чорагида Давлат бюджети ижросининг Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги тақдим этадиган якунларини кўриб чиқади.

39-модда. Давлат бюджети ижроси тўғрисидаги ҳисоботлар

Республика бюджетидан молияланадиган бюджет маблағлари олувчилар бюджетдан ажратиладиган маблағлардан ҳисобот даврида фойдаланганлик тўғрисидаги ҳисоботларни Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигига шу вазирлик белгилаган муддатларда тақдим этади.

Маҳаллий бюджетлардан молияланадиган бюджет маблағлари олувчилар бюджетдан ажратиладиган маблағлардан ҳисобот даврида фойдаланганлик тўғрисидаги ҳисоботларни тегишли ҳудудий молия органларига Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги белгилаган муддатларда тақдим этади.

Вилоят бўйсунувидаги шаҳарларнинг, шунингдек туманларнинг молия органлари шаҳар, туман бюджетининг ҳисобот давридаги ижроси тўғрисидаги ҳисоботларни тегишли ҳокимликларга ҳамда юқори молия органларига Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги белгилаган муддатларда тақдим этади.

Қорақалпоғистон Республикаси Молия вазирлиги, вилоятлар ва Тошкент шаҳар молия органлари тегишли бюджетларнинг ҳисобот давридаги ижроси тўғрисидаги ҳисоботларни тегишинча Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашига ва тегишли ҳокимликларга, шунингдек Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигига шу вазирлик белгилаган муддатларда тақдим этади.

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар, Тошкент шаҳар, туманлар, шаҳар ҳокимлари бюджетлар ижроси тўғрисидаги ҳисоботларни кўриб чиқиб маъқуллаганидан кейин бу ҳисоботларни тегишинча Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси ва ҳокимиятнинг тегишли маҳаллий вакиллик орган-

Қирқиш чизиғи

этиш ҳуқуқи бўйича давлат мулкига ўтган пул маблағлари;

5) бюджет субвенциялари, дотациялари ва юқори бюджетлардан бериладиган ссудалар;

6) юридик ва жисмоний шахслардан, шунингдек чет эл давлатларидан келган қайтарилмайдиган пул тушумлари;

7) қонун ҳужжатларида тақиқланмаган бошқа даромадлар ҳисобига шакллантирилади.

19-модда. Қорақалпоғистон Республикаси бюджети ва маҳаллий бюджетлар харажатлари

Қорақалпоғистон Республикаси бюджети ва маҳаллий бюджетлар харажатлари тасдиқланган бюджетдан маблағлар ажратиш доирасида қуйидагича сарфланади:

1) Қорақалпоғистон Республикаси ва маҳаллий бюджетлардан молияланадиган бюджет ташкилотларининг жорий харажатлари шаклида;

2) жорий бюджет трансфертлари шаклида;

3) капитал харажатлар шаклида:

асосий фондлар ва воситаларни (улар билан боғлиқ ишлар ва хизматлар ҳам шу жумлага киради) давлат эҳтиёжлари учун олиш ва такрор ишлаб чиқаришга;

давлат эҳтиёжлари учун ерга бўлган ҳуқуқни ва бошқа номоддий активларни олишга;

4) қонун ҳужжатларида тақиқланмаган бошқа харажатлар шаклида.

20-модда. Давлат мақсадли жамғармалари

Давлат мақсадли жамғармаларига қуйидагилар киради:

Ўзбекистон Республикаси Ижтимоий таъминот вазирлиги ҳузуридаги Пенсия жамғармаси;

Республика йўл жамғармаси;

Ўзбекистон Республикаси Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитасининг махсус ҳисобварағи;

Иш билан таъминлашга кўмаклашиш давлат жамғармаси.

Давлат мақсадли жамғармаларини вужудга келтириш қонун билан белгиланади.

Давлат мақсадли жамғармаларининг даромадлари би-

қарорлар қабул қилинганидан кейин уч кунлик муддат ичида:

ўз бюджетлари лойиҳаларини тайёрлаши учун - шаҳарлар ва туманлар ҳокимликларига;

Қорақалпоғистон Республикаси бюджетидан ва маҳаллий бюджетлардан бюджет маблағлари олишга буюртмалар тузиш учун - Қорақалпоғистон Республикаси бюджетидан, вилоятлар ва Тошкент шаҳар бюджетларидан молияланадиган бюджет маблағлари олувчиларга бюджет сўровлари юборади.

Бюджетдан ажратиладиган маблағлар олиш учун бериладиган буюртма шакли ва уни тузиш тартиби Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги томонидан белгиланади.

Бюджетдан ажратиладиган маблағлар олишга буюртмалар тузувчи маҳаллий давлат ҳокимияти органлари, ҳудудий молия органлари, вазирликлар, давлат қўмиталари, идоралар ва бошқа бюджет маблағлари олувчилар Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг сўровига биноан Давлат бюджети лойиҳасини тайёрлаш учун зарур бўлган қўшимча ахборот ва ҳужжатларни тақдим этади.

26-модда. Давлат бюджети лойиҳасини тайёрлаш муддатлари

Келгуси молия йилига бюджетдан ажратиладиган маблағлар олишга буюртмалар:

Қорақалпоғистон Республикаси бюджетидан ва маҳаллий бюджетлардан молияланадиган бюджет маблағлари олувчилар томонидан – жорий йилнинг биринчи июнидан кечиктирмай тегишли молия органларига;

республика бюджетидан молияланадиган бюджет маблағлари олувчилар томонидан – жорий йилнинг биринчи июлидан кечиктирмай Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигига тақдим этилади.

Келгуси молия йилига тегишли бюджетлар лойиҳалари:

туманлар ҳокимликлари ва туманлар таркибига кирувчи шаҳарлар ҳокимликлари молия органлари томонидан – ҳокимиятнинг маҳаллий вакиллик органлари белгилаган тартибда ва муддатларда, бироқ жорий йилнинг йи-

лар сарфи йўналишлари ва миқдори назарда тутилади;

молия йили – календар йил (биринчи январдан ўттиз биринчи декабр куни охиригача бўлган вақтни ўз ичига олувчи давр);

нақд пул айланиши – молия йили бошида Қорақалпоғистон Республикаси бюджети ва маҳаллий бюджетлар ҳисобварақларида туриши мумкин бўлган пул маблағларининг қонун ҳужжатлари билан белгилаб қўйиладиган энг кам миқдори;

республика бюджети – Давлат бюджетининг умумдавлат тусидаги тадбирларни молиялашда фойдаланиладиган қисми бўлиб, унда даромадлар манбалари ва улардан тушумлар миқдори, шунингдек молия йили мобайнида аниқ мақсадлар учун ажратиладиган маблағлар сарфи йўналишлари ва миқдори назарда тутилади;

Қорақалпоғистон Республикасининг бюджети – Давлат бюджетининг Қорақалпоғистон Республикаси пул маблағлари жамғармасини ташкил этувчи бир қисми бўлиб, унда даромадлар манбалари ва улардан тушумлар миқдори, шунингдек молия йили мобайнида аниқ мақсадлар учун ажратиладиган маблағлар сарфи йўналишлари ва миқдори назарда тутилади.

II. БЮДЖЕТ ТИЗИМИНИ БОШҚАРИШ

4-модда. Бюджет тизими

Бюджет тизими турли даражадаги бюджетлар ва бюджет маблағлари олувчилар йиғиндисини, уларни ташкил этишни ва тузиш принципларини, шунингдек бюджет жараёнида пайдо бўладиган улар ўртасидаги ўзаро муносабатларни ўзида ифодалайди.

Молия йилига мўлжалланган барча даражадаги бюджетларни шакллантириш, кўриб чиқиш, қабул қилиш ва уларнинг ижросини ҳисобга олиш Ўзбекистон Республикасининг миллий валютаси – сўмда амалга оширилади.

5-модда. Бюджет тизимининг асосий принциплари

Бюджет тизимининг асосий принциплари қуйидагилардан иборат:

лағлар мазкур қонун ҳужжати (қарор) қабул қилинган даражадаги бюджетга маблағларни қайта тақсимлаш учун қонун ҳужжатларида назарда тутилган тартибда олиб қўйилади.

Агар Давлат бюджети тасдиқланганидан кейин молия йили мобайнида Давлат бюджетидан олинган бюджет маблағларини кўпайтириш (камайтириш) тўғрисида қарор қабул қилинадиган бўлса, Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳудудий молия органлари томонидан тегишли даражадаги бюджетлар ҳажмига ўзгартиришлар киритилади. Харажатларни кўпайтириш ёки уларни қисқартириш бюджетлар ўртасида ўзаро ҳисоб-китоб қилиш йўли билан амалга оширилади. Бюджетлар ўртасида ўзаро ҳисоб-китоб ўтказиш тартиби Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги томонидан белгиланади.

Солиқ ва бюджет тўловлари интизомини мустаҳкамлаш юзасидан кўрилган чора-тадбирлар натижасида Қорақалпоғистон Республикаси бюджети ва маҳаллий бюджетларга тасдиқланган кўрсаткичлардан ташқари тушган қўшимча даромадлар нақд пул айланиши тасдиқланганидан кам бўлмаган миқдорда сақланиб қолган тақдирда тасдиқланган бюджетдагидан ташқари харажатларга йўналтирилиши мумкин. Мазкур масалага доир қарорлар Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва маҳаллий давлат ҳокимияти органлари раҳбарлари томонидан қабул қилинади.

36-модда. Давлат бюджети даромадлари ва харажатларини бошқариш

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ва ҳудудий молия органлари Давлат бюджети ва унинг таркибий тузилмасига кирувчи бюджетларнинг қонун ҳужжатларида белгиланган кўрсаткичлар доирасида бажарилиши учун жавоб берадилар. Давлат бюджети даромадлари ва харажатларини бошқариш Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги томонидан амалга оширилади.

Агар йил мобайнида давлат даромадлари анча қисқарган ва Давлат бюджетининг прогноз қилинаётган тақчиллиги қонун ҳужжатларида белгиланган чегара миқдоридан ошадиган бўлса, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси Давлат бюджети харажатларини алоҳида

Қирқиш чизиғи

ва дотациялари туманлар ва шаҳарлар бюджетларига тегишли тасдиқланган бюджетлар доирасида ажратилади.

Қорақалпоғистон Республикаси бюджетида ва маҳаллий бюджетларда пайдо бўладиган даромадлар ва харажатлар ўртасидаги вақтинчалик хазинавий узилиш нақд пул айланиши, юқори бюджетлардан бериладиган бюджет ссудалари, фойдаланилмаган бюджет маблағлари қолдиқлари ҳисобига қопланади.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарорига биноан Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги Қорақалпоғистон Республикаси бюджетида, вилоятлар ва Тошкент шаҳар бюджетларида назарда тутилган айрим харажатларни мақсадли молиялаш учун қуйи бюджетлар ҳисобига киритиладиган даромадларни республика бюджетига ўтказиши мумкин.

22-модда. Харажатларни республика бюджетидан молиялаш

Қуйидагиларга мўлжалланган харажатлар қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда республика бюджетидан молияланади:

1) фан, таълим, маданият, соғлиқни сақлаш, жисмоний тарбия ва спорт (республика бўйсунувидаги бюджет ташкилотлари бўйича);

2) ижтимоий таъминот;

3) мудофаа, миллий хавфсизлик ва жамоат тартибини таъминлаш;

4) судлар ва прокуратура органлари фаолиятини таъминлаш;

5) давлат заҳираси ва сафарбарлик заҳирасини вужудга келтириш ҳамда уларга сарфланадиган харажатлар;

6) давлат марказлаштирилган инвестицияларини амалга ошириш;

7) давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари, Ўзбекистон Республикасининг чет элдаги дипломатик ваколатхоналари ҳамда миссиялари фаолиятини таъминлаш;

8) иқтисодиёт турли тармоқларининг республика бўйсунувидаги бюджет ташкилотларига сарфланадиган харажатлар;

9) Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарорларига мувофиқ иқтисодиёт тармоқларини ривожлантиришнинг давлат тармоқ дастурлари ва тадбирлари-

ни амалга ошириш;

10) ер тузиш, мелиоратив, табиатни муҳофаза қилиш ва эпизоотияга қарши кураш чора-тадбирларини амалга ошириш;

11) қишлоқ хўжалиги зараркунандаларига қарши кураш;

12) гидрометеорология, дўлга қарши кураш чора-тадбирлари;

13) қонун ҳужжатларида назарда тутилган бошқа мақсадлар.

23-модда. Харажатларни Қорақалпоғистон Республикаси бюджетидан ва маҳаллий бюджетлардан молиялаш

Қуйидагиларга мўлжалланган харажатлар Қорақалпоғистон Республикаси бюджетидан ва маҳаллий бюджетлардан қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда молияланади:

1) фан, таълим, маданият, соғлиқни сақлаш, жисмоний тарбия ва спорт (Қорақалпоғистон Республикаси бюджети, вилоятлар ва Тошкент шаҳар бюджетларидан молияланадиган бюджет ташкилотлари бўйича);

2) ижтимоий таъминот;

3) аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш;

4) Қорақалпоғистон Республикаси давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари ҳамда маҳаллий давлат ҳокимияти органлари фаолиятини таъминлаш;

5) иқтисодиёт турли тармоқларининг Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар бюджет ташкилотларига сарфланадиган харажатлар;

6) қонун ҳужжатларига мувофиқ иқтисодиёт тармоқларини ривожлантиришнинг тармоқ дастурлари ва тадбирларини амалга ошириш;

7) қонун ҳужжатларида назарда тутилган бошқа мақсадлар.

24-модда. Қорақалпоғистон Республикаси бюджетига ва маҳаллий бюджетларга белгиланадиган чекловлар

Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар, туманлар ва шаҳарлар бюджетлари балансли даромадлар ва харажатларга эга бўлиши керак. Қорақалпоғистон Республикаси бюджети ва маҳаллий бюд-

тегишли равишда Қорақалпоғистон Республикаси бюджетини ва маҳаллий бюджетларни қабул қилади, шунингдек уларнинг ижроси тўғрисидаги ҳисоботларни тасдиқлайди;

қонун ҳужжатларига мувофиқ маҳаллий бюджетга тушувчи маҳаллий солиқлар, йиғимлар ва тўловлар миқдорларини ҳамда улар бўйича имтиёзларни белгилайди;

қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа ваколатларни амалга оширади.

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва тегишли ҳокимлар ўз ваколатлари доирасида:

Қорақалпоғистон Республикаси бюджети ва маҳаллий бюджетлар лойиҳаларини тегишинча Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси ва ҳокимиятнинг маҳаллий вакиллик органлари тасдиғига тақдим этади ҳамда уларнинг ижроси тўғрисида ҳисоботлар тузади;

бюджетга тушумлар тўлиқ ва ўз вақтида тушиши ҳамда бюджет маблағларидан белгиланган мақсадда фойдаланилиши устидан назоратни ташкил этади;

қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа ваколатларни амалга оширади.

8-модда. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг бюджет тизимини бошқариш соҳасидаги ваколатлари

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги бюджет тизимини бошқариш соҳасида:

Давлат бюджети лойиҳасини шакллантиради;

Давлат бюджети ва унинг тузилмасига кирувчи бюджетлар маблағлари тушуми ва сарфининг тартибини белгилайди ҳамда назоратини амалга оширади;

республика бюджети харажатларини амалга оширади;

бюджет ташкилотларининг харажатлар сметаси ва штат жадвалларини рўйхатдан ўтказади;

бюджет маблағлари олувчиларнинг Давлат бюджети маблағларидан фойдаланишини тартибга солувчи норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни, шунингдек ўз ваколатлари доирасида умум мажбурий тусдаги бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни қабул қилади;

қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа ваколатларни амалга оширади.

Бюджетдан ажратиладиган маблағларга молия йили мобайнида ўзгартиришлар киритиш бир бюджет маблағлари олувчиси учун бюджет маблағларини камайтиришни бошқа бюджет маблағлари олувчиси учун бюджет маблағларини тегишинча кўпайтирган ҳолда назарда тутиш тартибида:

1) тасдиқланган бюджетдан ажратиладиган маблағлар ҳажмининг ўн фоизига қадари:

Давлат бюджетида кўрсатиб ўтилган бюджет маблағлари олувчилар учун – Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг тақдимномасига биноан Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан;

республика бюджетидан молияланадиган бюджет маблағлари олувчилар учун – Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги томонидан;

Қорақалпоғистон Республикаси бюджети ва маҳаллий бюджетлардан молияланадиган бюджет маблағлари олувчилар учун – Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги билан келишилган ҳудудий молия органларининг тақдимномасига биноан Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва маҳаллий давлат ҳокимияти органлари раҳбарлари томонидан (капитал қўйилмалар моддалари бундан мустасно);

2) тасдиқланган бюджетдан ажратиладиган маблағлар ҳажмининг ўн фоизидан ортиғи:

Давлат бюджетида кўрсатиб ўтилган бюджет маблағлари олувчилар учун - Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси томонидан;

республика бюджетидан молияланадиган бюджет маблағлари олувчилар учун – Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси томонидан белгиланадиган тартибда Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг тақдимномасига биноан Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан;

Қорақалпоғистон Республикаси бюджети ва маҳаллий бюджетлардан молияланадиган бюджет маблағлари олувчилар учун – Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги билан келишилган ҳудудий молия органларининг тақдимномасига биноан Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси ва ҳокимиятнинг тегишли маҳаллий вакиллик органлари томонидан (капитал қўйилмалар мод-

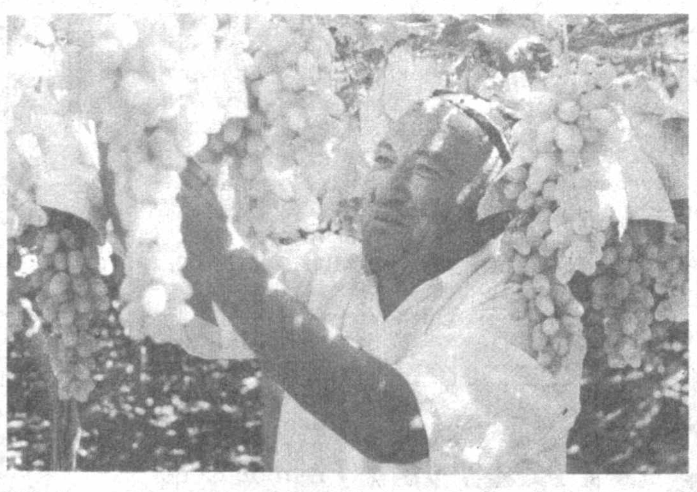

САХОВАТЛИ ОТАХОН

Олтиариқликларнинг миришкорлиги-ю, ер билан тиллаша олиши азал-азалдан маълуму машҳур. Бу довруғ ҳали ҳам сўнгани йўқ. Хусусан, Олтиариқ қишлоғидаги Кулләби маҳалласида истиқомат қилувчи Олимжон ҳожи Маҳкамов хонадонида бўлсангиз, ўзингиз ҳам бунинг гувоҳи бўласиз. Олимжон ака ўз меҳнатидан барака топган инсонлардан. Шу билан бирга деҳқончиликдан топганини ҳам хайрли ишларга сарфлаши билан элдошлари орасида обрў-эътибор қозонган. Яқинда у ўз ҳисобидан маҳалладошларига ёшлар гузарини қуриб берди. Гузарда ошхона, савдо расталари фаолият кўрсатмоқда.

СУРАТЛАРДА: Олимжон ҳожи Маҳкамов (юқорида) ва у бунёд этган ёшлар маркази.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ олган суратлар.

«Халқ сўзи» фуқаролар хизматида

ЗАРУР МАБЛАҒ АЖРАТИЛДИ

Фарғона вилоятининг Фарғона тумани ҳудудида жойлашган лицейга қарашли турар-жой биносида истиқомат қилувчи 14 хонадон аъзолари томонидан таҳририятга шикоят хати келди. Унда фуқаролар ўзлари яшаб турган хонадонларда иссиқ ва ичимлик суви йўқлиги, шу туфайли яшаш шароити оғирлашганлиги ҳақида арз қиладилар.

Шикоятда кўрсатилган камчиликлар, деб жавоб беради мазкур масала бўйича Фарғона вилоят ҳокимининг ўринбосари жаноб Ф.Азимов, тегишли ташкилот вакиллари, сув таъминоти мутахассислари, вилоят ҳокимлигининг ўрта махсус, касб-ҳунар таълими ҳудудий бошқармаси бошлиғи ўринбосари М.Шарипов, бошқарма эксперт назорат бўлимининг бошлиғи О.Умматов, лицей директори А.Эшонқулов, маҳалла қўмитаси раиси Б.Мирзаев ҳамда шикоят муаллифлари иштирокида атрофлича ўрганиб чиқилди.

Ҳақиқатдан ҳам турар-жой биносида иссиқлик ва ичимлик суви таъминоти ёмон аҳволда. Сабаби, иссиқлик қозонхонасидаги тўртта қозондан иккитаси вақт ўтиши билан таъмир талаб бўлиб қолган. Ичимлик суви билан таъминлайдиган артезиан қудуғи ҳам шу аҳволга келиб қолган.

Масалани ўрганиш натижасида юқорида кўрсатилган камчиликларни тугатиш чоралари кўрилди. Вилоят ҳокимлигининг ижтимоий мажмуа бўлими ва ўрта махсус касб-ҳунар ҳудудий бошқармаси мўлжалдаги ишларни бажариш учун 1,5 миллион сўм маблағ ажратди. Камчиликлар бартараф этилишининг бориши назоратга олинган.

АКСЕЛС
«Эдмунд С.Маски номидаги стипендия/Озодликни қўллаб-қувватлаш» дастури Олий ўқув юртларини битирганлар ва дипломли мутахассислар учун АҚШ аспирантураларида ўқиш имконияти 2001

ЮСИА - АҚШ Ахборот агентлиги ва Халқаро таълим бўйича Америка Кенгаши 2001/2002 ўқув йили учун Эдмунд С.Маски номидаги стипендия/Озодликни қўллаб-қувватлаш дастурини эълон қилади. Ушбу дастурда МДҲ фуқароларига АҚШда бир ёки икки йил ўқиш имконияти тақдим этилади.

Ўқиш соҳалари: **бизнесни бошқариш, таълимни бошқариш, атроф муҳитни муҳофаза қилишни бошқариш, иқтисодиёт, таълимни бошқариш, халқаро муносабатлар, журналистика, ҳуқуқ, кутубхона ва ахборот фаолияти, давлат ва жамият бошқаруви, соғлиқни сақлашни бошқариш ва ижтимоий сиёсат.**

Дастурда
- ✓ *Ўзбекистон фуқароси бўлган;*
- ✓ *ариза бериш жараёнида ёши 40 дан ошмаган;*
- ✓ *ҳужжатлар берилиши ва танлов жараёни олиб борилиши вақтида 15 қатнашчи давлатлардан бирида яшаётган;*
- ✓ *олий маълумотга эга ёки 2001 йилнинг июл ойигача олий ўқув юртни битирадиган талабалар. Ҳуқуқ ихтисоси бўйича мурожаат этиш учун қатнашчининг ҳуқуқдан дипломи бўлиши шарт;*
- ✓ *ҳужжатларни топшириш пайтида ёзма ва оғзаки инглиз тилини бемалол биладиган;*
- ✓ *ихтисос соҳасида мутахассислик қобилияти ва пешқадам салоҳиятини намойиш эта оладиган;*
- ✓ *ўқишни 2001 йил ёзидан бошлашга тайёр бўлган шахслар. Финал босқичга ўтганлар ўқиш бошланишини кечиктириш ҳуқуқига эга эмаслар;*
- ✓ *АҚШда ўқиш учун бериладиган J-1 визасини олган барча кишилар қатнашиши мумкин;*
- ✓ *дастурни тугатгандан кейин, ўз ватанига қайтишни режалаштирган.*

Эдмунд С.Маски/Озодликни қўллаб-қувватлаш дастури қатнашчилари ирқи, ранги, жинси, этник келиб чиқиши, жисмоний аҳволи ва ногиронлиги белгиларига кўра фарқланилмайди.

Тўлдирилган мурожаатномалар барча лозим ҳужжатлар билан бирга 2000 йил 27 октябрга қадар қуйидаги офислардан бирига топширилиши лозим.

Қўшимча ахборотни қуйида кўрсатилган маслаҳат маркази ва офисларда олиш мумкин:
Тошкент (371) 152-21-81(86), **Самарқанд:** (3662) 35-02-74, **Нукус** (361) 222-89-57,
Наманган: (36922) 6-27-50, **Бухоро:** (36522) 4-22-46.

3347-1

МУҲТАРАМ ХОНИМЛАР ВА ЖАНОБЛАР!

Кўпчиликнинг илтимосига кўра,

"АСАКА" банки

омонатларнинг янги

«ИСТИҚЛОЛ»

тури бўйича аҳолидан маблағларни қабул қилиш муддатини

2000 йилнинг 20 октябрига қадар узайтирди.

Омонатни "Асака" банкнинг истаган бўлимида очишингиз мумкинлиги тўғрисида эслатиб ўтамиз.
Омонат муддати - тўрт ой.
Омонатнинг энг кичик ҳажми - 500000 сўм
Унинг максимал миқдори чекланмаган.
Омонат бўйича ҳар ойда 6% ёки йиллик 72% миқдорида даромад тўланади.
Республиканинг ҳеч бир банкида ҳали бундай имконият яратилмаган!
"Асака" банки - омонатларингиз сақланиши ва кўпайишининг гаровидир.

ASAKA BANK

Маълумот учун телефонлар: 120-83-91, 120-83-92
Манзилимиз: 700015, Тошкент ш., Нукус кўч., 67
Банк филиаллари - Нукус шаҳри ва барча вилоят марказларида.

3356

АКСЕЛС
АҚШда илмий-тадқиқот ишлари олиб бориш Дастури 2001

ЮСИА - АҚШ Ахборот хизмати ва Халқаро таълим бўйича Америка Кенгаши (АКСЕЛС) илмий-тадқиқот дастурини эълон қилади. Дастур МДҲ давлатлари аспирантларига АҚШ университет ва институтларида илмий даража олмай илмий тадқиқот ўтказиш имкониятини тақдим этади. Дастур қатнашчилари тўрт ёки олти ой давомида АҚШда қуйидаги соҳалар бўйича тадқиқот ўтказиш имкониятига эга:

АҚШ мамлакатшунослиги, бизнесни бошқариш (жумладан, бизнес ва менежмент таълими бўйича ихтисослашиш), шаҳарга доир режалаштириш, халқ таълими, халқаро можароларни ҳал қилиш, криминалистика, иқтисод (жумладан, халқаро савдо, молия ва инвестициялар), таълим (жумладан, университетларни бошқариш), этика ва фалсафа, ташқи сиёсат ва халқаро муносабатлар, давлат бошқаруви, тарих, саноатда меҳнат муносабатлари, информацион технологиялар (интернет ва янги информацион технологияларни олий таълимотда қўллаш), журналистика, ҳуқуқ, кутубхона фанлари, менежмент ва маркетинг, сиёсий фанлар, давлат ва жамият бошқаруви (атроф муҳитни муҳофаза қилишни бошқариш), ижтимоий ишлар, социология (ижтимоий ва маданият антропология), хотин-қизлар масалалари.

Дастурда
- ✓ *Ўзбекистон фуқароси бўлган;*
- ✓ *АҚШ институтларида илмий-тадқиқот ишлари олиб бориш имкониятига эга бўлмаган ва илмий фаолиятларининг бошланғич босқичидаги аспирант ва илмий ходимлар;*
- ✓ *ариза бериш пайтида (яъни 2000 йил 27 ноябрга қадар) ёши 24 дан 60 гача бўлган;*
- ✓ *ариза бериш пайтида фан номзоди ёки ундан юқорироқ илмий даражага эга ёки номзодлик диссертацияси устида иш олиб бораётган;*
- ✓ *24 ихтисосдан бири бўйича АҚШ институтларида илмий-тадқиқот олиб бориши зарур бўлган;*
- ✓ *ёзма ва оғзаки инглиз тилини бемалол биладиган ва ҳамкасблари билан ҳамкорликда мустақил илмий-тадқиқот иш олиб бориш қобилиятига эга;*
- ✓ *танланган ихтисос бўйича нашри бор (аспирантлар учун курс иши бўлиши мумкин);*
- ✓ *илмий-тадқиқот ишини 2001 йил август ёки 2002 йил февралида бошлашга тайёр бўлган;*
- ✓ *АҚШда ўқиш учун бериладиган J-1 визасини олган барча кишилар қатнашиши мумкин.*

Илмий-тадқиқот дастури қатнашчилари ирқи, ранги, жинси, этник келиб чиқиши, жисмоний аҳволи ва ногиронлиги белгиларига кўра фарқланилмайди.

Тўлдирилган анкеталар барча лозим ҳужжатлар билан бирга 2000 йил 27 ноябрга қадар қуйидаги офислардан бирига топширилиши лозим.

Қўшимча ахборотни қуйида кўрсатилган маслаҳат маркази ва офисларда олиш мумкин:
Тошкент (371) 152-21-81(86), **Самарқанд:** (3662) 35-02-74, **Нукус** (361) 222-89-57,
Наманган: (36922) 6-27-50, **Бухоро:** (36522) 4-22-46.

3347-2

«Ўзбекмебел» Давлат акционерлик бирлашмаси «Олмалиқ уй-жиҳоз комбинати» ҳиссадорлик жамиятининг раҳбари Бахтиёр Юсуповга турмуш ўртоғи

Маърифат ИСОҚОВАнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент Давлат аграр университети ректорати ва жамоаси қишлоқ хўжалик механизацияси кафедраси катта ўқитувчиси Алия Сулеймановага волидаи муҳтарамаси

Гулюмхан ая ДЖЕМИЛЕВАнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Республикаси Байналмилал маданият маркази Уйғур миллий маданий марказининг собиқ раиси

Карл ХУДОЁРОВнинг

вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва яқинларига чуқур таъзия билдиради.

АКСЕЛС
Озодликни қўллаб-қувватлаш Дастури
Олий ўқув юртлари талабалари учун АҚШ университетларида ўқиш имконияти 2001

ЮСИА - АҚШ Ахборот хизмати ва Халқаро таълим кенгаши 2001/2002 ўқув йили учун Озодликни қўллаб-қувватлаш дастурини мамнуният билан эълон қилади. Ушбу дастурда олий ўқув юртларининг 1, 2 ва 3 курс талабаларига АҚШда ўқиш имконияти тақдим этилади.

Ўқиш соҳалари: **қишлоқ хўжалиги/ташқи муҳитни муҳофаза қилиш, АҚШ мамлакатшунослиги, бизнес, иқтисодиёт, таълим/методология (2-ва 3-курс талабалари учун), журналистика, информацион технология (1-курс талабалари учун), социология (соғлиқни сақлашни бошқариш, фуқарошунослик), халқаро муносабатлар (2-ва 3-курс талабалари учун), сиёсатшунослик, ҳуқуқ.**

Дастурда
- ✓ Ўзбекистон фуқароси бўлган;
- ✓ ёши 17дан 23гача бўлган;
- ✓ ҳужжатлар берилиши ва танлов жараёни олиб борилиши вақтида Ўзбекистонда яшайдиган;
- ✓ ёзма ва оғзаки инглиз тилини бемалол биладиган;
- ✓ ҳозирги пайтда бакалавр унвонини берувчи ўқув юртининг 1-3 курс талабалари;
- ✓ ўқишни 2001 йил ёзидан бошлашга тайёр бўлган шахслар. Финал босқичга ўтганлар ўқиш бошланишини кечиктириш ҳуқуқига эга эмаслар;
- ✓ АҚШда ўқиш учун бериладиган J-1 визасини олган кишилар қатнашиши мумкин.

Озодликни қўллаб-қувватлаш дастури қатнашчилари ирқи, ранги, жинси, этник келиб чиқиши, жисмоний аҳволи ва ногиронлиги белгиларига кўра фарқланилмайди.

Тўлдирилган мурожаатномалар барча лозим ҳужжатлар билан бирга 2000 йил 10 ноябрга қадар қуйидаги офислардан бирига топширилиши лозим.

Қўшимча ахборотни қуйида кўрсатилган маслаҳат маркази ва офисларда олиш мумкин:
Тошкент (371) 152-21-81(86), **Самарқанд:** (3662) 35-02-74, **Нукус:** (361) 222-89-57,
Наманган: (36922) 6-27-50, **Бухоро:** (36522) 4-22-46.

3347-3

«ЯШИЛ ҚИТЪА»ДА НИМА ГАП?

Юнон-рум кураши

58 килограмм вазн тоифасида Ватанимиз шарафини ҳимоя қилаётган спортчимиз Дилшод Ориповнинг ажойиб ғалабаси кечаги кун мусобақаларининг катта шов-шувига айланди. Дилшод қозоғистонлик Олимпия чемпиони Юрий Мельниченкони мағлуб этиб, кейинги босқичга йўлланма олди. Ушбу спорт тури бўйича иштирок этаётган яна бир курашчимиз Баҳодир Қурбонов эса учта ғалаба, битта мағлубиятдан сўнг якуний ҳисобда бешинчи ўринни эгаллади.

Трамполин

Австралияга йўл олган 77 нафар вакилларимиз ичида ҳозирча энг юқори натижага айнан шу спорт тури бўйича қатнашаётган Екатерина Хилько эришди — тўртинчи ўрин. Агар мусобақаларнинг финал қисмида унга салгина омад кулиб боққанида бронза медалига ҳам сазовор бўлиши мумкин эди.

Бокс

Бугун энг қизиқарли «жанг»лар бўлиб ўтиши кутилмоқда. Қувонарлиси, ярим финалга чиқиш учун бўладиган баҳсларда мамлакатимиз чарм қўлқоп усталари ҳам қатнашади. Жаҳон чемпиони Муҳаммадқодир Абдуллаев белоруссиялик Сергей Буковский билан беллашса, Сергей Михайлов 81 килограмм вазн тоифасида Ўлжас Ўрозалиев (Қозоғистон) билан рингга чиқади. Сизга маълумки, бу учрашувдаги ғалаба камида бронза медали нақд дегани.

Шунингдек, боксчиларимиздан 54 килограмм вазнда Алишер Раҳимов, Руслан Чагаев (91 кг) ва оғир вазнда Рустам Саидов ҳам чорак финал ўйинларида иштирок этишади.

Ўз мухбиримиз.

Абу Райҳон БЕРУНИЙ

Ҳаракат бирон эҳтиёт ва зарурат учун содир бўлади, чарчаш заруратдан кейин келади, демак, чарчаш ҳаракат натижасидир.

* * *

Одам бўйининг кичиклиги сабабли Ернинг шарлиги сезилмайди, деган сўз тўғри эмас. Чунки одам бўйи баланд тоғ қадар бўлса ҳар жойда туриб, ер устига қараса-ю, жойдан жойга кўчиб, ердаги бор турли ҳолатларни бир-бирига солиштириб қарай олмаса, ундай узун бўй ернинг шарлигини билишга ҳам, унинг чегарасини аниқлашга ҳам фойда келтиролмайди.

ҲИКМАТ

Айтилган сўз кумуш,
Айтилмаса зар.

МАЙДОНДАН ТАШҚАРИ «ЎЙИН»

«Навбаҳор» футбол жамоасининг ярашмаган қилиқлари муносиб баҳоланди

Бекободнинг «Металлург» жамоаси билан бўлган ўйинда «Навбаҳор»нинг ўринбосарлари майдонга тушди. Асосий таркиб эса... Очиғини айтиб қўяқолайлик, улар майдонга тушишдан бош тортишди. Нега?

Мухлислар севимли жамоаси учун куйиб-пишиб тарафкашлик қилади. Ғалаба қозонса, олам-олам завқ олади. Бу борада наманганликларга тараф йўқ. «Навбаҳор» ҳозиргача ўтказилган саккизта чемпионатнинг бирортасида мукофотсиз қолмаган. Кейинги пайтларда ана шундай жамоанинг обрўси пасайиб, мухлислар ишончига соя ташлагандай бўляпти.

В. Жалилов бош мураббий бўлгач, тан олиш керак, аввалига шижоат билан ишлади. Кетма-кет ғалабалар мухлисларни шод этди. 1996 йилда наманганлик футболчилар мамлакат чемпиони унвонини қўлга киритишгач, нима жин урдию, Виктор Романович босар-тусарини билмай қолди. Гўё ундан зўр мураббий йўқдек. Ҳеч ким мушугини «пишт» демагач, кўнглига келган ишни қила бошлади. Мисол дейсизми? Ака-ука Ҳошимовлар бир ярим йил давомида «Навбаҳор» захирасида ўтириб, даволанишди. Айни майдонга тушадиган пайтда «Дўстлик»ка равона бўлишди. Дарвозабон Р. Аҳмедхонов эса «Пахтакор»га «совға» қилинди. Уч йил давомида «Навбаҳор»нинг ўринбосарлар таркибида тобланиб, олий лига ўйинларига тайёр бўлган О. Собиров, В. Пономарёвлар ҳам қўш қўллаб «Дўстлик»ка тутқазилди. М. Қурбоновнинг ана шу жамоага БИР йилга ижарага берилганига ҳам ИККИ йилдан ошди. Таиландда ўтказилган халқаро турнирдан сўнг ҳужумчи Р. Дўрмонов телевидение орқали берган интервьюсида ҳимоячилар ва мураббийлар ҳақидаги танқидий фикрлари учун «думи тугилди».

Гапнинг очиғи, кейинги йилларда жамоада таълим-тарбия ишлари эътибордан четда қолди. Ёш спортчиларни ватанпарварлик, она юртга садоқат руҳида тарбиялаш раҳбариятнинг ёдидан кўтарилди. Бош мураббий В. Жалилов футбол учрашуви якунланиши биланоқ бир гуруҳ шогирдларини ёнига олиб уйига — Тошкентга жўнаб кетаверди. Бора-бора навбатдаги тур ўйинига бир ёки икки кун қолгандагина наридан-бери машғулот ўтказиб, майдонга чиқиш одат тусига кирди. Ана шундай ўзбошимчаликлар оқибатида жамоада муҳит ёмонлашди. Вазият шу қадар таранглашдики, шу йил 17 сентябр куни юқоридаги ҳолат рўй берди. Ўринбосарлар таркиби 0:3 ҳисобида мағлубиятга учради. «Навбаҳор» тарихида бундай хунук ҳол сира юз бермаган.

Мутасаддиларнинг айтишларича, футболчилар маош ва мукофот пулини олмаганликларини рўкач қилишибди. Тартиб-интизомга, ўйин тақдирига масъул бош мураббий эса ҳеч нарса бўлмагандек, ўйинчиларни ташлаб яна уйига йўл олибди. Ана, сизга раҳбарнинг масъулияти.

— Аслида жамоанинг иқтисодий аҳволи нолийдиган даражада эмас, — дейди «Навбаҳор» футбол клуби президенти М. Тожибоев. — Яратилган шароитга ҳамма ҳавас билан қарайди. Катта-катта маош олишади. Озиқ-овқатлари жойида. Ҳар бир ўйинчига алоҳида эътибор билан қараб, талаб-истакларини қондириб борамиз.

М. Тожибоевнинг айтишича, футболчилар билан шартнома биринчи ўринни эгаллаш даражасида тузилган. Жамоа эса ҳали тўртинчи поғонадан юқорига кўтарилгани йўқ. Бундан ташқари қанчадан-қанча маблағ сарфлаб, Осиё мамлакатлари кубок эгалари кубоги ўйинларида иштирок этиш учун Саудия Арабистонига юборилди.

Натижа ҳаммага маълум. Таиландда ўтказилган тўрт жамоа ўртасидаги халқаро турнирдан охирги ўрин билан қайтилди. Боз устига биринчи давра якунлангандан сўнг ўқув-машғулот йиғини учун Москвага уюштирилган сафар ҳам ўзини оқламади.

Бош мураббийнинг манманлиги, ўйинчиларнинг беқарорлиги вилоят футбол федерациясининг куни кеча ўтказилган навбатдан ташқари йиғилишида атрофлича муҳокама қилинди. Федерация масъул котиби М. Кензин, спорт журналисти О. Хоназаров, ишқибозлар клуби аъзоси С. Ёқуббоев ва бошқалар жамоада таълим-тарбия издан чиққанлиги, ўринбосарлар тайёрлаш ишлари ўз ҳолига ташлаб қўйилганлиги хусусида куйиб-пишиб гапирдилар.

Ҳар ким экканини ўради. Ишдаги жиддий хато ва камчиликлари учун бош мураббий В. Жалилов, жамоа бошлиғи Т. Абдуллаев, «Навбаҳор» клуби раиси Ҳ. Акрамов ўз вазифасидан озод қилинди. Бекобод шаҳридаги «саботаж» ташаббускори бўлган дарвозабон О. Бельяков, ҳимоячи К. Гальченко, ярим ҳимоячи Ш. Раҳмонқуловларни ўйинлардан четлаштириш масаласи республика футбол федерациясига тавсия этилди.

Етакчининг субутсизлиги, ўйинчиларда ўзи меҳнат қилаётган жамоа шаънига бефарқлик, энг муҳими, кўп сонли мухлисларга нисбатан ҳурматсизлик «Навбаҳор»ни боши берк кўчага киритди. Яхшиямки, жамоага юққан бу хавфли иллатнинг томири, кеч бўлса-да кесиб ташланди. У «Навбаҳор»нинг янги раҳбарияти, қилмишидан пушаймон бўлган ўйинчилари учун сабоқ бўлиб қолса ажаб эмас.

Қудратилла НАЖМИДДИНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

«ХАЛҚ СЎЗИ»
«НАРОДНОЕ СЛОВО»

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати:
Э. БОЛИЕВ (масъул котиб — «Халқ сўзи»),
М. ЕГОРОВ (масъул котиб — «Народное слово»),
Ш. ЖАББОРОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»),
С. ЗИНИН,
М. МИРАЛИМОВ,
С. МУҲИДДИНОВ,
Ш. РИЗАЕВ,
М. САФАРОВ,
Р. ФАРҲОДИЙ,
И. ХУДОЁРОВ,
И. ШОҒУЛОМОВ,
О. ҚАИПБЕРГЕНОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Народное слово»),
Ў. ҲОШИМОВ.

БЎЛИМЛАР:
Ижтимоий-сиёсий ҳаёт — 133-57-34;
Ҳуқуқ — 136-07-94;
Иқтисодиёт — 136-36-65; 132-10-65
Маънавият ва маърифат — 136-35-60;
Хатлар — 136-29-89, 133-07-48;
Фан, соғлиқни сақлаш ва ижтимоий масалалар — 132-12-08;
Ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 133-78-92;
Халқаро ҳаёт — 132-11-15;
Котибият — 133-10-28;
Эълонлар — 136-09-25.

САНЪАТ ШАЙДОЛАРИ СУЙГАН ДАРГОҲ

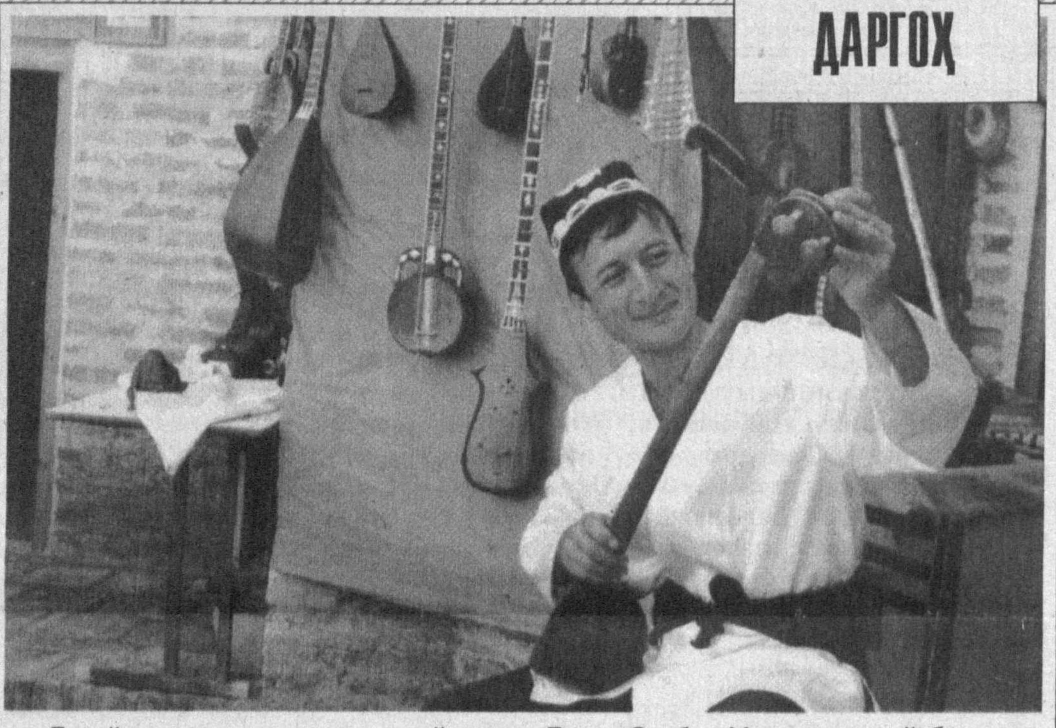

Бир йигитга қирқ ҳунар оз, дейишади. Балки Отабек Муқимов ҳам ўзбек халқ чолғу асбобларини ясаш, таъмирлаш ҳунарини танлаганининг боиси ҳам шундандир.

Бухоро шаҳрида фаолият юритаётган «Нуғайкарвон» саройида маданий-маиший хизмат турлари билан бир қаторда иш юритаётган ушбу устахона ҳамиша санъат шайдолари билан гавжум. Яқиндагина шогирд бўлган Отабекнинг айни пайтда ўнлаб шогирдлари бор.

СУРАТДА: уста Отабек Муқимов.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

ТИЛАМЧИ МАЙМУНЛАР

Айтишларича, қуён яхшилаб калтакланса, гугурт чақишни ҳам ўрганиб олиши мумкин экан. Ҳиндистонда бўлган воқеани эшитиб, ҳайратингиз янада ошади.

Мамлакатнинг кўпгина шаҳарлари фуқаролари тиламчи маймунлардан паймонаси тўлган. Ваҳоланки, маймунлар одамларга ҳужум қилишаётгани йўқ ёки нон ва бошқа егуликлар сўрамайди ҳам, фақат пул сўрайди. Мабодо, пул бермасангиз, уларнинг жаҳли чиқиб, қўлларини мушт қилиб дўқ-пўписа ҳам қилиб қўядилар. Майда тангa олган маймунлар яқин орадаги бозорга бориб, мева ёки сабзавот харид қилишмоқчи бўлишади. Бу устомон харидорлар арзимаган пулга кўп нарса олишга ҳаракат қилишади. Агар сотувчи бу харидорнинг арзимаган тангасига кўп нарса бермаса, унда маймунлар сабзавотларни очиқдан-очиқ олиб қочишади, бунақада текинга тушади.

Биласизми?

Бугунги кунда аксарият мамлакатларда семизлик муаммосидан қийналмаган одамни топиш қийин. Орқлашга интилиш ўз-ўзидан пайдо бўлмаган — у турмуш тақозосидир.

СЕМИРГАН ЯХШИМИ ЁКИ ОРИҚЛАШ?

Орқлаш ишқига тушган Ер юзидаги одамлар орасида ёш ва кексани, шоҳ ва гадони учратиш мумкин. Улар кўп ҳолларда қатъий парҳезга риоя қилиш орқали ўзларини қийнашади, икки ойлардан кейин яна йўқотилган килограммларни тиклашади ва тағин аввалги азоб такрорланади.

Кўплаб анъанавий удумларда ориқлик касаллик аломати саналади, семизлик эса гўзаллик, саломатлик ва ўзига тўқлик рамзидир. Пўримлик ва қадду қоматнинг келишганлиги азалдан ноз-неъматлар тўкин-сочин жамиятда намоён бўлган. Гўзаллик — ҳамма вақт ҳам ноёб неъмат бўлиб келган. Ғарб мамлакатларида уруш, инқилоб каби эврилишлардан сўнг сарвқоматлик ноёблашади. Айнан ўшанда қотма кўриниш урфга кирди.

Олтмишинчи йилларда мўл-кўлчилик билан бирга ахборот маъмурлиги ҳам вужудга келди: телевидение, модалар тарғиботи ва реклама гуркираб ривожланди. Телеэкранлар гўзал ва назокатли чеҳралар, нимани реклама қилмасинлар, ўз қадду қоматлари хушбичим эканлигини намойиш этдилар. Дамбадам кўз-кўз қилинган неъматлар — гамбургер, шоколад, чучвара, майонез ва бошқа роҳатбахш таомлар томошабин иштаҳасини карнай қилиб юборди.

Албатта, кўп овқатланиш фақат реклама туфайли содир бўлмайди. Одамлар зерикишдан ва ҳаяжондан, танҳолик ва улфатлар даврасида ўзларини овқатга уришади, егулик орқали ҳаяжон ва изтиробдан қутулмоқчи бўлишади.

Ҳар биримизда шундай савол туғилади: «Менинг оғирлигим меъёридами ёки ортиқча?» Энг мақбул вазнни аниқлашнинг муқобиллари кўп. Улар орасида француз антропологи Пол Брок тақдим этган формула эътиборга сазовордир. Мана, сиз ҳам танишинг:

Вазн (кг) = бўй (см) — 100 (бўй 165 см. бўлганда)

Вазн (кг) = бўй (см) — 105 (бўй 166-175 см. бўлганда)

Вазн (кг) = бўй (см) — 110 (бўй 176 смдан баланд бўлганда)

Кўпгина мутахассислар Брок кўрсаткичлари 40-50 ёшлардаги аёлларга тўғри келишини айтишади. 20-30 яшар аёллар, уларнинг фикрича, юқоридаги кўрсаткичлардан 10-12 фоиз кам бўлиши, 50 ёшдан кейин 5-7 фоиз кўп бўлиши керак.

Хориж матбуоти материаллари асосида тайёрланди.

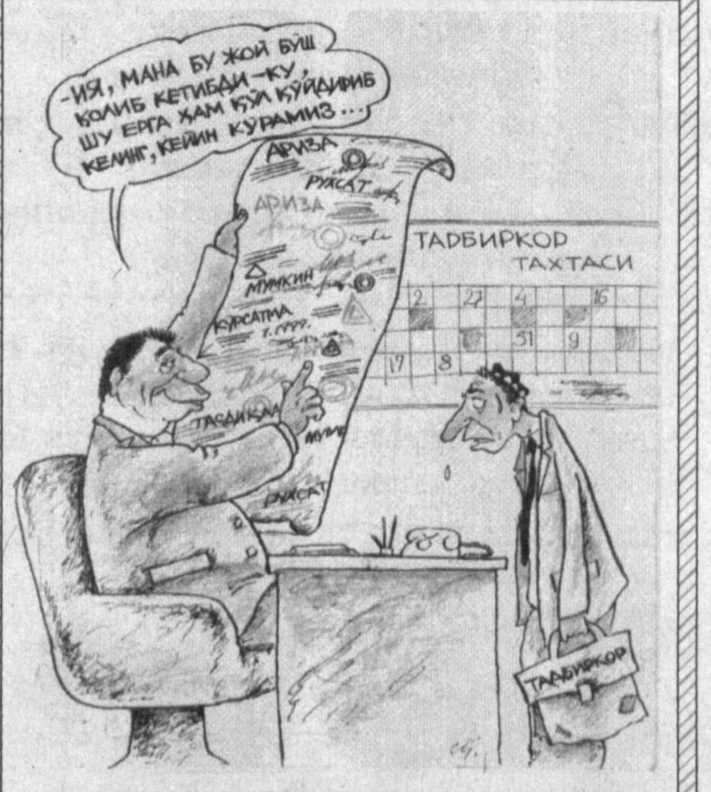

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00001
Буюртма Г — 716,
18918 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ.
Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А—2

Газета PENTIUM-II mmx компьютерида терилди ҳамда операторлар С. ЛУКИН ва Ж. ТОҒАЕВ томонидан саҳифаланди.

Навбатчи котиб — А. ОРИПОВ.
Навбатчи муҳаррир — О. РАҲИМОВ.
Навбатчи — О. РАЖАБОВ.
Мусаҳҳиҳ — Ш. МАШРАББОЕВ.

• МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти — 21.00
топширилди — 21.10
1 2 3 4 5 6

ЖУМБОҚ

Фақат бешта икки ва қўшиш белгиси ёрдамида 28 сонини ҳосил қилинг.

Кечаги сонда берилган жумбоққа биринчи бўлиб 136-35-60 телефони орқали Фарғона вилояти Охунбобоев туманидан Отабек Тожибоев тўғри жавоб йўллади. (Жавоби: олмалар сони 160 та бўлган).

(Газетанинг навбатдаги сони 29 сентябр, жума куни чиқади.)

ЖАҲОН ИҚТИСОДИЁТИ ВА ДИПЛОМАТИЯ УНИВЕРСИТЕТИ

қуйидаги мутахассисликлар бўйича докторантура ва аспирантурага кундузги ўқув шакли бўйича

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

08.00.09. — Жаҳон иқтисодиёти ва халқаро иқтисодий муносабатлар;
12.00.10. — Халқаро ҳуқуқ;
23.00.04. — Халқаро тизимлар ва умумжаҳон тараққиётининг сиёсий муаммолари.

Ҳужжатлар 2000 йил 20 октябргача Тошкент ш., «Буюк Ипак йўли» кўчаси, 54-уй, «А» корпус, 3-хонада қабул қилинади.

3341

ТОШКЕНТ ИРРИГАЦИЯ ВА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШ ИНЖЕНЕРЛАРИ ИНСТИТУТИ

қуйидаги бўш (вакант) ўринларга танлов эълон қилади:

1.1. ***«Олий математика»*** *— доцент (8), катта ўқитувчи (4), ассистент (3).*
1.2. ***«Гидравлика»*** *— доцент (2), катта ўқитувчи (1).*
1.3. ***«Гидрология ва гидрогеология»*** *— доцент (2), ассистент (1).*
1.4. ***«Гидромелиорация ишларини механизациялаш»*** *— доцент (2), катта ўқитувчи (1).*
1.5. ***«Ўзбек тили»*** *— доцент (1), катта ўқитувчи (1), ассистент (2).*
1.6. ***«Жисмоний тарбия»*** *— доцент (2), катта ўқитувчи (4).*
1.7. ***«Чет тили»*** *— катта ўқитувчи (4), ассистент (5).*

Танловда қатнашишни хоҳловчилар Тошкент шаҳар, Қори Ниёзий кўчаси, 39-уй. ТИҚХМИИ кадрлар бўлимига мурожаат қилишлари мумкин.

ТЕЛЕФОН: 137-19-49 **РЕКТОРАТ**

3358